

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva ulica 20–25, 1000 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si/>

Številka: 84300-1/2023/8

Datum: 18. 5. 2023

NAČRT ZAŠČITE IN REŠEVANJA OB JEDRSKI IN RADIOLOŠKI NESREČI

DRŽAVNI NAČRT

TEMELJNI NAČRT

Verzija 4.0

KAZALO

UVOD	4
JEDRSKA NESREČA V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO (NEK)	5
1.1 JEDRSKA NESREČA V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO (NEK)	6
1.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB JEDRSKI NESREČI V NEK	7
1.3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK	8
1.4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V NEK	15
1.5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI V NEK	17
1.6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V NEK	22
1.7 PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV NAČRTA OB JEDRSKI NESREČI V NEK	24
1.8 IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK	35
1.9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB JEDRSKI NESREČI V NEK	42
1.10 MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK	43
JEDRSKA NESREČA V TUJINI	44
2.1 JEDRSKA NESREČA V TUJINI	45
2.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	47
2.3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	48
2.4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	49
2.5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	51
2.6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	54
2.7 PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV NAČRTA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	55
2.8 IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	63
2.9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	67
2.10 MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI	68
RADIOLOŠKA NESREČA	69
3.1 RADIOLOŠKA NESREČA	70
3.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB RADIOLOŠKI NESREČI	71

3.3	ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI	72
3.4	SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB RADIOLOŠKI NESREČI	73
3.5	OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB RADIOLOŠKI NESREČI	75
3.6	AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB RADIOLOŠKI NESREČI	77
3.7	PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV NAČRTA OB RADIOLOŠKI NESREČI	78
3.8	IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI	87
3.9	OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB RADIOLOŠKI NESREČI	90
3.10	MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI	91
4	POJMI IN KRAJŠAVE, UPORABLJENI V NAČRTU	92
5	SEZNAM PRILOG IN DODATKOV	96

UVOD

Načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči (državni in temeljni načrt), verzija 4.0 (v nadaljnjem besedilu: načrt), določa koncept odziva ob takih nesrečah in ureja opravljanje nalog na državni ravni. Je nadgradnja Državnega načrta zaščite in reševanja ob jedrski ali radiološki nesreči, verzija 3.0. Temelji na Oceni ogroženosti ob jedrski in radiološki nesreči v Republiki Sloveniji (RS), verziji 2.2, iz leta 2019 in Oceni tveganja za jedrske in radiološke nesreče v Sloveniji, 3. izdaja iz leta 2018.

Načrt je izdelan v skladu z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo, 97/10, 21/18 – ZNOrg in 117/22) (ZVNDN), Zakonom o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti (Uradni list RS, št. 76/17, 26/19 in 172/21) (ZVISJV-1), Uredbo o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja (Uradni list RS, št. 24/12, 78/16 in 26/19) (UVINZR) in drugimi predpisi ter ob upoštevanju Zaščitne strategije ob jedrski in radiološki nesreči iz leta 2021 ter standarda IAEA Pripravljenost in odziv na jedrske in radiološke nesreče (IAEA Safety Standard Series No.GSR, part7).

Načrt je razdeljen na tri sklope:

- **I. jedrska nesreča v Nuklearni elektrarni Krško (NEK),**
- **II. jedrska nesreča v tujini z vplivi na Slovenijo,**
- **III. radiološka nesreča v Sloveniji.**

Cilj načrta je zmanjšati posledice teh nesreč, predvsem deterministične in stohastične učinke ionizirajočega sevanja.

Čeprav je za vse navedene nesreče značilna radioaktivna kontaminacija, jih v tem načrtu zaradi razlik pri odzivu obravnavamo ločeno.

Ta načrt ne ureja pripravljenosti Republike Slovenije na teroristične napade z uporabo radiološkega orožja, ker to ureja posebni načrt zaščite in reševanja.

Načrt prav tako ne ureja pripravljenosti ob drugih jedrskih in radioloških dogodkih iz ocene ogroženosti (v raziskovalnem reaktorju TRIGA, v skladišču radioaktivnih odpadkov CSRAO, pri nenadzorovanih virih sevanja, pri prevozu radioaktivnih in jedrskih snovi, na plovilih na jedrski pogon, v nekdanjem rudniku Žirovski Vrh), ki se obvladujejo v okviru dejavnosti rednih služb ter zanje posebna organizacija in sredstva niso potrebna.

Ta načrt ne ureja tehnoloških vidikov varnosti ob jedrski nesreči v NEK.

JEDRSKA NESREČA V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO (NEK)

1.1 JEDRSKA NESREČA V NUKLEARNI ELEKTRARNI KRŠKO (NEK)

Načrt je pripravljen za:

- **jedrsko nesrečo v NEK** z večjim izpustom radioaktivnih snovi v okolje.

Značilnosti jedrske nesreče

Nesreča vključuje poškodbo goriva v reaktorju ali v bazenu z izrabljenim jedrskim gorivom. Sproščeni radioaktivni material se oblikuje v oblak, ki lahko v bližini elektrarne povzroči resne posledice, če zaščitni ukrepi niso pravočasno in ustrezno izvedeni.

Ob jedrski nesreči se sprostijo radioaktivne snovi (radioaktivni plini in radioaktivni delci) pretežno v ozračje in se razširjajo v obliki radioaktivnega oblaka v širše okolje. Stopnja ogroženosti ob jedrski nesreči zaradi radioaktivnega onesnaženja okolja je odvisna od vrste in količine izpuščene aktivnosti posameznih skupin radionuklidov, kot so žlahtni plini, radioizotopi joda in dolgoživi fisijski produkti. Prenos in razširjanje sta odvisna od vremenskih razmer. Radioaktivni delci se med prenosom usedajo (suhi used) ali pa izpirajo s padavinami (mokri used) na površine pod seboj. Radioaktivno sevanje prihaja do človeka po treh glavnih prenosnih poteh: z vdihavanjem radioaktivnih delcev, zaužitjem z vodo in hrano ter neposrednim zunanjim obsevanjem iz radioaktivnega oblaka ali z onesnaženih tal. Radioaktivne snovi lahko pridejo v telo tudi prek odprtih ran.

Vrsta in stopnja ogroženosti ob jedrski nesreči se s časom spreminjata. Nezaščiteni prebivalci v bližini kraja nesreče bodo v prvih urah po izpustu najprej izpostavljeni zunanjemu sevanju iz radioaktivnega oblaka in vdihavanju radioaktivnih delcev, še posebej izotopov radioaktivnega joda, ki se kopičijo v ščitnici. Srednjeročno (nekaj dni po nesreči) in dolgoročno pa prihaja do obsevne obremenitve zaradi zaužitja onesnažene hrane (I-131 v mleku, listnati zelenjavi in pitni vodi), še posebej v krajih, kjer uporabljajo za pitje in napajanje živine deževnico, ter zaradi zunanjega sevanja z onesnaženih tal. V tem obdobju so pomembni dolgoživi radionuklidi, kot so ^{137}Cs , ^{134}Cs in ^{90}Sr .

Ob jedrski nesreči ni pričakovati nastanka verižne nesreče.

1.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Za jedrsko nesrečo v NEK se pripravi načrte zaščite in reševanja na **vseh ravneh** načrtovanja:

- na državni ravni in ravni regij (raven države: državni in regijski načrti),
- na ravni lokalne skupnosti (občinski načrti),
- na ravni organizacije (načrt NEK).

Temeljni načrt je državni načrt, ki določa koncept oziroma zamisel odziva na vseh ravneh načrtovanja in podrobno ureja izvajanje nalog na državni ravni.

Regijski, občinski in načrt NEK morajo biti skladni s tem načrtom, predvidene naloge in postopki pa podrobno opredeljeni.

Obseg načrtovanja na regijski, lokalni ravni in v NEK je določen v poglavju 1.8 in je pogojen s stopnjo ogroženosti območja.

1.3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Načrti zaščite in reševanja na vseh ravneh načrtovanja ob jedrski nesreči v NEK temeljijo na naslednjih podlagah:

A) **Stopnja nevarnosti** oziroma klasifikacija izrednega dogodka v elektrarni, ki jo razglasi NEK:

- **stopnja 1 – začetna nevarnost** (*Alert*)
NEK jo razglasi pri nastanku ali razvoju dogodkov, ki imajo ali bi lahko imeli za posledico zmanjšanje varnosti v jedrski elektrarni. Možen je manjši izpust radioaktivnih snovi, ni pa pričakovati večjega tveganja za okolico;
- **stopnja 2 – objektna nevarnost** (*Site Area Emergency*)
NEK jo razglasi pri nastanku ali razvoju dogodkov, ki imajo ali bi lahko imeli za posledico večjo odpoved varnostnih funkcij elektrarne in ogroženost osebja jedrske elektrarne ter okolice elektrarne (500 m). Obstaja možnost ali pa je že prišlo do izpusta radioaktivnih snovi v obsegu, ki zahteva v jedrski elektrarni zaščitne ukrepe, vključno z evakuacijo območja jedrske elektrarne in območja, ki je pod neposrednim nadzorom jedrske elektrarne (500 m);
- **stopnja 3 – splošna nevarnost** (*General Emergency*)
NEK jo razglasi, ko grozi oziroma je prišlo do poškodbe ali taljenja sredice z možnostjo poškodovanja zadrževalnega hrama. Je velika verjetnost ali pa je že prišlo do izpusta radioaktivnih snovi v okolje v obsegu, ki zahteva zaščitne ukrepe zunaj območja jedrske elektrarne.

Ob nenormalnem dogodku (Unusual Event) – stopnja 0, ki ga načrt ne obravnava, steče obveščanje Uprave RS za jedrsko varnost (URSJV), ki o tem obvesti javnost in po presoji tudi mednarodno strokovno javnost.

B) **Vnaprej določenih območjih načrtovanja** (ob navedbi območja so navedeni ključni zaščitni ukrepi):

- **območje preventivnih ukrepov (OPU)** je območje naselij v trikilometrskem polmeru okrog NEK. Če je varno, se s tega območja takoj ob razglasitvi splošne nevarnosti (preventivno) evakuira prebivalstvo;
- **območje takojšnjih ukrepov (OTU)** je območje naselij v desetkilometrskem polmeru okrog NEK. Po razglasitvi splošne nevarnosti se izvaja zaklanjanje, po evakuaciji OPU pa evakuacija OTU, če/ko je varno;
- **razširjeno območje ukrepanja (ROU)** je območje naselij v 25-kilometrskem polmeru okrog NEK. Po razglasitvi splošne nevarnosti se izvaja zaklanjanje in radiološka zaščita, pozneje se zaščitni ukrepi izvajajo na podlagi razvoja

nesreče in meritev v posameznih sektorjih (območje je razdeljeno na 16 sektorjev po 22,5 stopinj, kakor prikazuje slika 1 spodaj);

- **območje splošne pripravljenosti je celotno območje RS (OSP).** Po razglasitvi splošne nevarnosti se izvaja radiološka zaščita, pozneje se zaščitni ukrepi izvajajo na podlagi meritev. Na tem območju po evakuaciji potekata tudi sprejem in oskrba evakuiranega prebivalstva z OPU in OTU.

Slika 1: Območja načrtovanja zaščitnih ukrepov ob jedrski nesreči v NEK. OPU (3 km), OTU (10 km) in ROU (25 km).

C) Akcijske in intervencijske ravni:

- **akcijske ravni (AR):** značilni, vnaprej določeni in merljivi kriteriji, ki določajo ustrezno stopnjo nevarnosti;
- **operativne intervencijske ravni (OIR):** vnaprej določena merila za ukrepanje ob nesreči (Uredba o mejnih dozah, referenčnih ravneh in radioaktivni kontaminaciji).

P – 1 Splošna merila, akcijske ravni (AR) in operativne intervencijske ravni (OIR)

D) Upoštevanje ustreznih časovnih okvirov ob razglasitvi splošne nevarnosti:

Naloga	Čas
Klasifikacija nevarnosti	<15 min
Prvo obvestilo NEK zunanjim organom	<15 min
Prvo obvestilo za splošno javnost	<1 h
Obvestilo državam znotraj ROU – Republika Hrvaška	<1 h
Začetek izvajanja zaščitnih ukrepov	<1 h
Sporočilo za sosednje države in mednarodne organizacije	<2 h
Vzpostavitev sprejemališč	<3 h
Novinarska konferenca za medije	<4 h

Shema 1: Časovni okviri za izvedbo ključnih dejavnosti po razglasitvi splošne nevarnosti ob jedrski nesreči v NEK.

E) Upoštevanje:

- **splošnih načel** varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN),
- **obveznega izvajanja odločitev** organov, pristojnih za vodenje Civilne zaščite (CZ) in drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč (ZVNDN),
- **predhodne obveščeni** potencialno prizadetega prebivalstva (UVINZR),
- **varstva reševalcev** in drugega osebja (ZVISJV-1).

Zamisel o izvedbi zaščite, reševanja in pomoči (ZRP)

Odziv na jedrsko nesrečo je odvisen od **stopnje nevarnosti**, ki jo razglasi NEK na podlagi **akcijskih ravni**.

Ob **začetni nevarnosti** steče obveščanje na vseh ravneh in aktiviranje sil NEK, Mestne občine Krško ter organov CZ Občine Brežice in Posavske regije. **Ob objektni nevarnosti**, če se ta razglasi brez predhodne razglasitve začetne nevarnosti, steče obveščanje na vseh ravneh. Aktivirajo se sile NEK, Mestne občine Krško, organi CZ Občine Brežice in Posavske regije, ki se pripravijo oziroma začnejo izvajati predvidene zaščitne ukrepe večinoma znotraj območja elektrarne. Ob razglasitvi **splošne nevarnosti** hkrati stečeta obveščanje in aktiviranje vseh ravni ter se **brez meritev radioaktivnosti začnejo izvajati vsi** zaščitni ukrepi, opredeljeni v poglavju 1.8.

Neposredno po razglasitvi splošne nevarnosti se izvedejo naslednji zaščitni ukrepi na:

OPU (3 km): radiološka zaščita in evakuacija;

OTU (10 km): radiološka zaščita, zaklanjanje in takoj po izvedeni evakuaciji z OPU evakuacija OTU;

ROU (25 km): radiološka zaščita in zaklanjanje;

OSP (območje Slovenije): radiološka zaščita ter sprejem in oskrba evakuiranih prebivalcev.

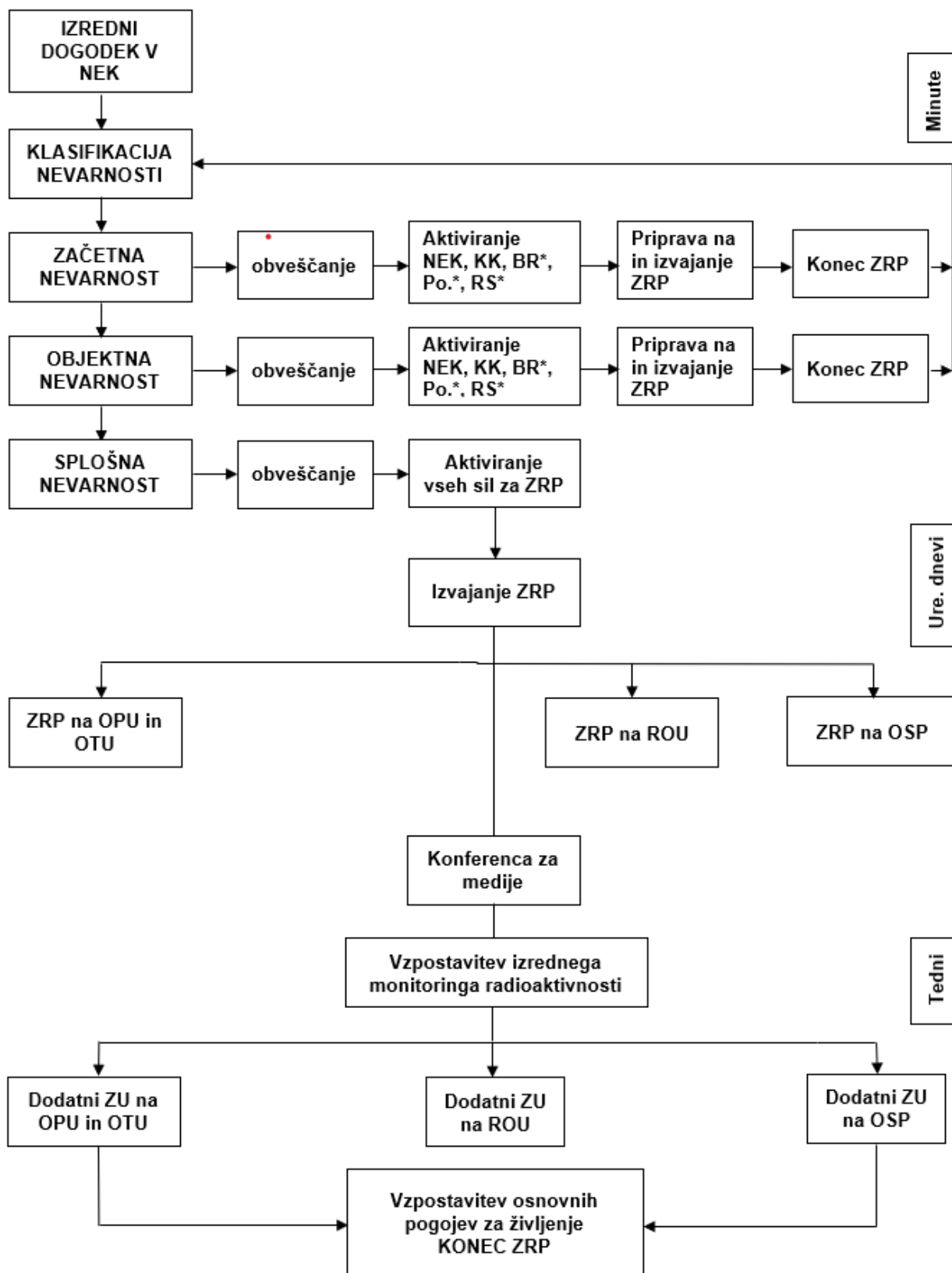
Takoj ob nesreči se vzpostavi **izredni monitoring radioaktivnosti**. Ko so na voljo rezultati meritev, se zaščitni ukrepi prilagajajo rezultatom ob upoštevanju **OIR**.

Poleg izvedbe zaščitnih ukrepov se takoj po razglasitvi splošne nevarnosti (gl. čas. okvir):

- obvesti Republika Hrvaška, ki je na območju ROU;
- organizira novinarska konferenca za medije.

Načrt se preneha izvajati, ko so izvedeni vsi zaščitni ukrepi in so razmere stabilne oziroma ni več pričakovati poslabšanja razmer ali izboljšanja (trajna izpostavljenost).

Grafični prikaz zamisli izvedbe zaščite, reševanja in pomoči – koncept odziva ob jedrski nesreči v NEK prikazuje naslednja shema:

Shema 2: Izvedba ZRP ob jedrski nesreči v NEK.

Legenda:

- NEK – sile ZRP v Nuklearni elektrarni Krško;
- KK – sile ZRP Mestne občine Krško;
- ZRP – zaščita, reševanje in pomoč;
- RS*, Po*, BR* – organi CZ na državni ravni, Posavske regije in Občine Brežice;
- OPU – območje preventivnih ukrepov (3 km);
- OTU – območje takojšnjih ukrepov (10 km);
- ROU – razširjeno območje ukrepanja (25 km);
- OSP – območje splošne pripravljenosti (RS);
- ZU – zaščitni ukrepi.

Pojasnila k shemi 2:***Izpostave Uprave RS za zaščito in reševanje (URSZR), regije in občine na posameznih območjih načrtovanja:***

OPU Izpostave URSZR, <u>regije</u> in občine	OTU Izpostave URSZR, <u>regije</u> in občine	ROU Izpostave URSZR, <u>regije</u> in občine	OSP Izpostave URSZR, <u>regije</u> in občine	OSP Izpostave URSZR, <u>regije</u> za sprejem in oskrbo
Brežice <u>Posavska</u> <u>regija</u> Krško	Brežice <u>Posavska</u> <u>regija</u> Krško Brežice	Brežice <u>Posavska regija</u> Krško Brežice Sevnica Kostanjevica Novo mesto <u>Dolenjska regija</u> Šentjernej Škocjan Šmarješke T. Celje <u>Zahodnoštajerska</u> <u>regija</u> Laško Dobje Šentjur Kozje Podčetrtek Bistrica ob Sotli	Izpostave <u>regije</u> ali deli z občinami, ki niso zajeti v stolpcih 1,2,3	Ljubljana, <u>Ljubljanska</u> <u>regija</u> Novo mesto <u>Dolenjska</u> <u>regija</u> Celje <u>Zahodno-</u> <u>štajerska</u> <u>regija</u> Maribor <u>Vzhodno-</u> <u>štajerska</u> <u>regija</u>

Uporaba načrta

Načrt zaščite in reševanja ob jedrski nesreči v NEK se uporablja ob razglašeni stopnjah nevarnosti v NEK do izpolnitve meril za končanje dejavnosti ZRP, ko so zagotovljeni osnovni pogoji za življenje.

Ko se začne uporabljati državni načrt, se začne uporabljati tudi načrt dejavnosti SV.

1.4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Za ZRP ob jedrski nesreči v NEK se skladno z nalogami iz poglavja 1.8 uporabijo sile in sredstva:

- NEK,
- lokalnih skupnosti oziroma občin,
- države.

Na državni ravni sodelujejo:

- organi vodenja Civilne zaščite (CZ) in drugih sil za ZRP:
  - poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije (poveljnik CZ RS) in Štab Civilne zaščite Republike Slovenije (Štab CZ RS);
- sile za ZRP:
  - enote, službe in drugi operativni sestavi društev in organizacij; enote gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij; enote in službe CZ, organizirane na državni ravni.

Za opravljanje **nalog iz načrta, ki se izvajajo na državni ravni**, sodelujejo:

- služba za podporo Štabu CZ RS;
- informacijski center;
- logistični center.

Za opravljanje **nalog pri izvajanju ZRP na prizadetem območju** sodeluje:

- državna enota za hitre reševalne intervencije (DEHI), ki jo sestavljajo enote, organizirane na državni ravni, potrebne za ukrepanje ob jedrski nesreči v NEK.

Pri ZRP ob jedrski nesreči v NEK sodelujejo enote:

- Slovenske vojske (SV) z:
  - enotami za jedrsko, radiološko, kemijsko in biološko obrambo (JRKBO), helikopterji in letalniki, enote z logističnimi in inženirskimi zmogljivostmi ter zmogljivostmi za postavitve začasnih poveljniških mest,
  - dodatnimi silami za pomoč evakuiranemu prebivalstvu ob večjih potrebah;

- Policije z:
  - zmogljivostmi policijskih postaj, policijskih uprav in Generalne policijske uprave (GPU).

Uporabijo se sredstva za ZRP in sredstva pomoči iz državnih rezerv materialnih sredstev, ki se skladno z načrtom ustrezno dopolnijo.

URSZR po dokončanju načrtov na vseh ravneh načrtovanja v sodelovanju z nosilci načrtovanja pripravi pregled razpoložljivih sil in sredstev ter načrt zagotavljanja manjkajočih sil in sredstev (vzpostavitev, mednarodna pomoč itn.) za ukrepanje ob jedrski nesreči v NEK.

D – 1 Načrt dejavnosti MO/URSZR
--

1.5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Opazovanje

Opazovanje ob jedrski nesreči v NEK obsega:

- poročila o stanju v NEK (akcijske ravni),
- redni in izredni monitoring radioaktivnosti.

Za poročanje o stanju v NEK (akcijske ravni) je pristojen NEK, za monitoring radioaktivnosti (redni in izredni) so pristojni Ministrstvo za naravne vire in prostor – Uprava RS za jedrsko varnost (MNVP – URSJV), Ministrstvo za zdravje – Uprava RS za varstvo pred sevanji (MZ – URSVS) in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano – Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (MKGP – UVHVVR) ter NEK (za območje NEK).

Predhodno obveščanje

Prebivalci na OPU in OTU, ki bi bili ob jedrski nesreči najbolj prizadeti, se o nevarnosti nesreče in ukrepanju predhodno obvestijo. Obvestilo obsega naslednje informacije, pripravljene tako, da so razumljive širši javnosti:

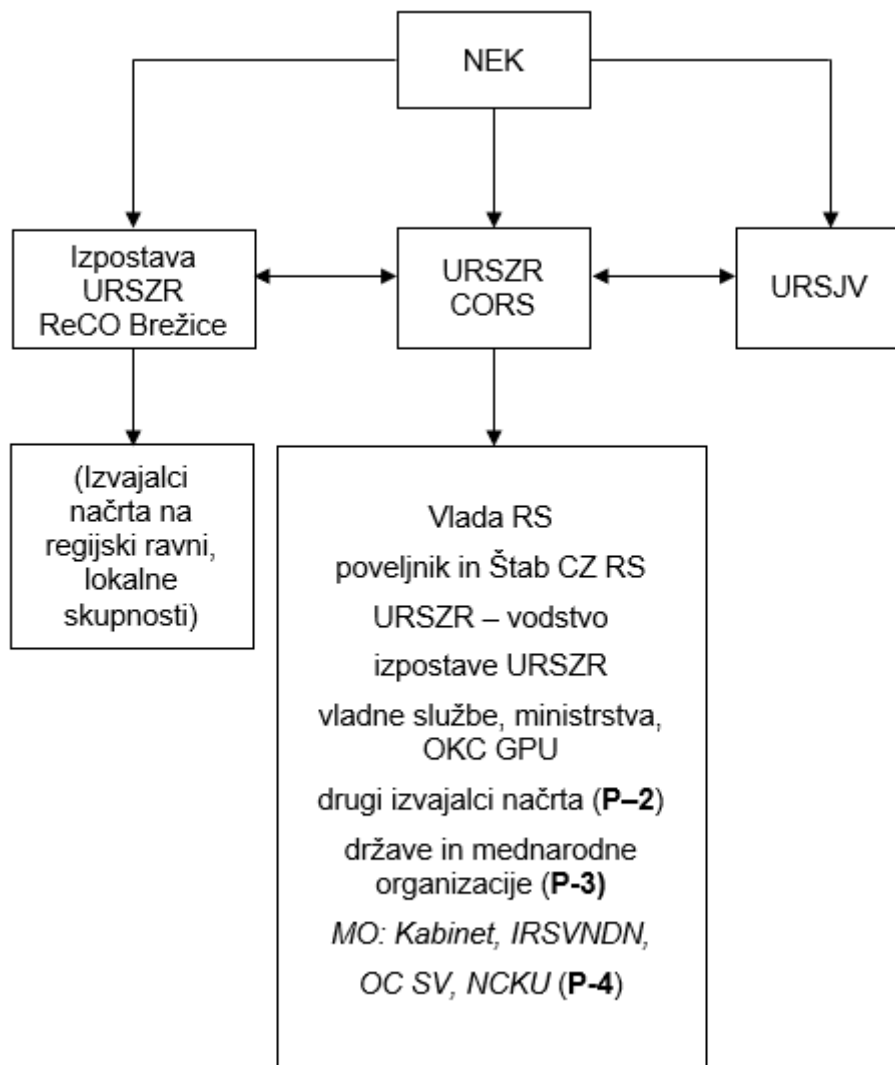
- osnovna dejstva o radioaktivnosti in njenih učinkih na ljudi in okolje,
- posledice različnih scenarijev nesreče oziroma stopenj nevarnosti za prebivalstvo in okolje,
- predvidene ukrepe za alarmiranje,
- informacije o ZRP,
- napotke za ravnanje prebivalstva.

Pripravijo se tudi informacije o komunikacijskih kanalih ob nesreči, nasveti za pripravljenost za ustanove, kot so šole, vrtci, domovi starejših občanov, bolnišnice in druge podobne ustanove, ter priporočila za posebej prizadete poklicne skupine.

Za predhodno obveščanje sta pristojni občini na OPU in OTU v sodelovanju z NEK. Pripravo obvestila koordinira Izpostava URSZR Brežice.

Obveščanje ob jedrski nesreči

Pristojni organi in drugi izvajalci načrtov na vseh ravneh načrtovanja se obvestijo **ob vseh razglašeni stopnjah** nevarnosti:

Shema 3: Obveščanje ob jedrski nesreči v NEK

Obvestilo vsebuje vnaprej pripravljene informacije glede na stopnjo nevarnosti, ki jo razglasi NEK.

Obveščanje pristojnih organov in drugih izvajalcev načrtov o nesreči izvedejo URSZR/CORS in regijski centri za obveščanje, v nadaljevanju se obvešča prek dnevnoinformativnega biltena.

P – 2 Obveščanje izvajalcev načrta ob jedrski nesreči v NEK

P – 3 Obveščanje drugih držav in mednarodnih organizacij

P – 4 Obveščanje drugih organov in organizacij

Obveščanje in alarmiranje prebivalcev (na ogroženem območju OPU, OTU)

- Ob **začetni** nevarnosti: prejmejo obvestilo za splošno javnost, da se je zgodila nesreča, ki jo obvladuje NEK, da zaščitni ukrepi za prebivalce niso potrebni in so pristojni organi pripravljeni na nadaljnje ukrepanje, če bo treba.
- Ob **objektni** nevarnosti: obvestilo z besedilom, ki vključuje ključne informacije kot pri splošni nevarnosti (gl. spodaj) in informacije o komunikacijskih kanalih ob nesreči, pripravljalni nasveti za ustanove, kot so šole, vrtci, domovi starejših občanov, bolnišnice in druge podobne ustanove, ter priporočila za posebej prizadete poklicne skupine.
- Ob **splošni** nevarnosti se sproži **alarmni znak** za:

NEPOSREDNO NEVARNOST na OPU in OTU ter se izda obvestilo za te prebivalce ter prebivalce vse Slovenije, ki vsebuje podatke o:

- nesreči in trenutnem stanju v NEK,
  - možnem razvoju in posledicah nesreče,
  - osebni in vzajemni zaščiti,
  - tem, kakšno pomoč lahko pričakujejo,
  - tem, kako naj sodelujejo pri izvajanju zaščitnih ukrepov,
  - grafičnem prikazu in navedbi območij zaščitnih ukrepov,
- OPU (evakuacija), OTU (zaklanjanje),**
- tem, kje dobijo dodatne in nadaljnje informacije.

Prvo obvestilo prebivalcem ob razglašeni stopnjah nevarnosti na podlagi sporočila NEK in že pripravljenih obvestil posreduje URSZR/CORS prek nacionalnih medijev. Obveščanje prebivalcev na ogroženem območju in navodila za zaščitne ukrepe ureja regijski načrt zaščite in reševanja za Posavje.

P – 5 Besedila prvih obvestil za javnost ob razglašeni stopnjah nevarnosti v NEK in postopek obveščanja

Obveščanje splošne javnosti med nesrečo

Na državni ravni se vzpostavi **ožja PR koordinacija** (ožja koordinacija predstavnikov za odnose z javnostmi pristojnih organov), ki koordinira komunikacijske aktivnosti pristojnih organov. Koordinacijo vodijo predstavniki Urada vlade za komuniciranje (UKOM), ki v sodelovanju s pristojnimi organi:

- organizirajo in vodijo novinarske konference za domače in tuje medije, kjer sodelujejo predstavniki NEK, občin Krško in Brežice, organi CZ in predstavniki ministrstev ter vlade. Prva novinarska konferenca se organizira v prvih urah po razglasitvi splošne nevarnosti, naslednje sledijo v rednih intervalih;
- pripravljajo skupna sporočila za javnost in jih posredujejo javnosti prek medijev, svetovnega spleta in družbenih omrežij;
- obveščajo tujo javnost prek ustaljenih oblik komuniciranja;
- vzdržujejo stike z redakcijami tujih medijev in novinarji, akreditiranimi v Sloveniji, ter skrbijo, da imajo na voljo informativno in drugo gradivo ter da so jim dostopni informacijski viri;
- spremljajo poročanje domačih in tujih medijev (vključno z družbenimi mediji) in če je treba, koordinirajo pripravo odzivov;
- glede na interes medijev po potrebi vzpostavijo medijsko središče.

Koordinacijo vodijo predstavniki Urada vlade za komuniciranje (UKOM). Pred začetkom delovanja Štaba CZ RS naloge obveščanja opravlja URSJV

D – 18 Načrt dejavnosti UKOM

Na državni ravni se vzpostavi **informacijski center**, ki ob jedrski nesreči v NEK sodeluje predvsem pri:

- informiranju o posledicah nesreče in drugih razmerah ter pri napotkih prebivalcem s prizadetega območja,
- nudenju psihološke in duhovne pomoči prizadetim in svojcem prizadetih,
- prevajalskih storitvah, če so med prizadetimi tudi državljani drugih držav oziroma zaradi mednarodne pomoči in
- nudenju pomoči pri vzpostavitvi stikov prizadetih prebivalcev s svojci.

Pri delu sodeluje z zdravstveno službo, policijo, socialno službo, poizvedovalno službo, verskimi uslužbenci in drugimi.

Informacijski center vzpostavi URSZR.

D – 1 Načrt dejavnosti MO/URSZR

Obveščanje drugih držav in mednarodnih organizacij

Ob jedrski nesreči v NEK se obvešča:

- Mednarodna agencija za atomsko energijo (IAEA);
- Urad ZN za usklajevanje humanitarnih zadev (UN OCHA);
- Evropska unija (EU) oziroma Evropska komisija (EK) prek:
  - sistema za izmenjavo radioloških informacij (ECURIE),
  - Centra za usklajevanje nujnega odziva (ERCC);
- Nato
  - Evroatlantski center za usklajevanje odziva na nesreče (EADRCC);
- sosednje in druge države;
- tuja diplomatska predstavništva v Sloveniji;
- druge mednarodne organizacije.

Sosednje države, IAEA in EU–ECURIE obvešča URSJV, UN OCHA, EU-ERCC, NATO-EADRCC, sosednje in druge države, skladno s sporazumi s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, obvešča URSZR, diplomatska predstavništva in druge mednarodne organizacije pa obveščajo Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve (MZEZ) in drugi organi, skladno z mednarodnimi sporazumi.

P – 3 Obveščanje drugih držav in mednarodnih organizacij

1.6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Aktiviranje sil in sredstev za ZRP poteka glede na stopnjo nevarnosti, ki jo razglasi NEK, **Poveljnik CZ RS se aktivira že ob začetni ali objektni nevarnosti** in razglasi začetek uporabe tega načrta in načrtov na nižjih ravneh načrtovanja.

- Ob **ZAČETNI NEVARNOSTI** se aktivirajo:
  - sile za ZRP v NEK in Mestne občine Krško ter organi CZ v Občini Brežice in Posavski regiji.

Postopke aktiviranja ureja načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči za Posavje.

- Ob **OBJEKTNI NEVARNOSTI** se aktivirajo:
  - sile za ZRP v NEK in Mestne občine Krško ter organi CZ v Občini Brežice in Posavski regiji ter Štab CZ RS.

Postopke aktiviranja na regijski ravni ureja načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči za Posavje.

- Ob **SPLOŠNI NEVARNOSTI** se aktivirajo:
  - štab CZ RS v operativni sestavi (predstavniki URSZR, MNVP /URSJV, MZI, MNZ, UKOM, ostali, glede na posledice nesreče),
  - častnik za povezavo SV,
  - vse sile na vseh ravneh (če pred tem niso bile razglašene predhodne stopnje nevarnosti).

Ob razglašeni splošni nevarnosti obveščanje pristojnih organov in izvajalcev načrta pomeni tudi njihovo aktiviranje in začetek delovanja po tem načrtu.

Aktiviranje sil na državni ravni izvaja CORS, postopke aktiviranja drugih sil urejajo načrt zaščite in reševanja ob jedrski in radiološki nesreči za Posavje in načrti drugih regij.

P – 6 Aktiviranje sil na državni ravni

Sredstva pomoči

Za evakuirane prebivalce z OPU in OTU se ob sprejemu in oskrbi zagotovi sredstva pomoči, kot so živila, pitna voda, obleka, obutev, zdravila in drugi predmeti oziroma sredstva, ki so namenjena brezplačni razdelitvi ogroženemu ter prizadetemu prebivalstvu kot pomoč za lajšanje posledic nesreče.

Sredstva pomoči sorazmerno zagotavljata občini z OPU in OTU; za živila in druga sredstva za neposredno oskrbo evakuiranega prebivalstva zagotavljata finančna sredstva, druga sredstva, nabavljena že v fazi pripravljenosti (npr. obleka), pa hranijo logistični centri izpostav URSZR, kjer so občine nastanitve evakuiranega prebivalstva.

Sredstva pomoči za druge prebivalce se zagotavljajo iz državnih blagovnih rezerv, prav tako pomoč NEK, če opreme na lokaciji ne bi bilo mogoče zagotoviti, na primer gorivo za dizelske generatorje, dizelski generatorji, črpalke, kompresorji in voda.

O teh sredstvih pomoči odloča Vlada RS na predlog poveljnika CZ RS.

P – 7 Seznam sredstev pomoči

Sredstva za osebno in skupinsko zaščito

URSZR hrani rezervna sredstva in opremo za osebno in skupinsko zaščito za primer jedrske in radiološke nesreče.

O aktiviranju teh sredstev odloča poveljnik CZ RS.

P – 8 Seznam rezervnih sredstev in opreme za osebno in skupinsko zaščito

Mednarodna pomoč

Za mednarodno pomoč se zaprosi, če domače sile in sredstva za zaščito, reševanje in pomoč niso zadostna ali iz objektivnih razlogov niso razpoložljiva v času nesreče.

Za mednarodno pomoč zaprosi poveljnik CZ RS ali Vlada RS. Skladno s pristojnostmi pri pripravi in realizaciji prošenj za mednarodno pomoč sodelujejo URSZR, URSJV, MZEZ in Ministrstvo za finance (MF).

P – 9 Obrazci prošenj za mednarodno pomoč

1.7 PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV NAČRTA OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Naloge po tem načrtu opravljajo:

- državna uprava,
- sile za ZRP: enote, službe in drugi operativni sestavi društev in organizacij; enote gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij; organi, enote in službe CZ; Policija; SV in drugi izvajalci,
- NEK.

Vlada RS:

- sprejme načrt,
- **vodi** dejavnosti za zaščito in reševanje ob jedrski nesreči v NEK.

Poveljnik CZ RS:

- **operativno vodi** dejavnosti za ZRP ob jedrski nesreči v NEK **po razglasitvi splošne nevarnosti** v NEK.

Ministrstva in drugi izvajalci načrta

Ministrstva in vladne službe pripravijo **načrte dejavnosti**, ki obsegajo:

- način zagotavljanja izvajanja dejavnosti med nesrečo (skladno s konceptom odziva v tem načrtu),
- organizacijo, ukrepe in naloge ter njihove izvajalce,
- materialna, finančna in druga sredstva za izvajanje nalog in ukrepov,
- usmeritve za organiziranje, delovanje in izvajanje dejavnosti na regijski in lokalni ravni.

Ministrstvo za obrambo (MO):

Uprava RS za zaščito in reševanje (URSZR):

- usklajuje načrtovanje ob jedrski nesreči v NEK;
- vzpostavi Službo za podporo poveljnika CZ RS in zagotavlja druge pogoje za delo poveljnika in Štaba CZ RS;
- zagotavlja pogoje za delo izpostav URSZR ter regijskih sil za ZRP;
- vzpostavi državno enoto za hitre reševalne intervencije (DEHI);
- vzpostavi informacijski center;
- zagotavlja logistično podporo delovanju sil za ZRP;
- obvešča prebivalce, pristojne organe in izvajalce načrta ter mednarodne organizacije in države;
- zagotavlja delovanje informacijsko-komunikacijskega sistema ob nesreči;
- izvaja aktiviranje pristojnih organov in izvajalcev načrta;
- koordinira mednarodno pomoč;
- sodeluje pri oblikovanju državnih rezerv;
- pripravi poročilo o izvedbi načrta.

Generalštab Slovenske vojske (GŠSV) načrtuje:

- sodelovanje SV pri izvedbi radiološkega izvidovanja oziroma detekcije, dozimetrične kontrole in dekontaminacije,
- uporabo zračnih plovil s posadkami,
- angažiranje inženirskih sil,
- sodelovanje SV pri sprejemu in oskrbi evakuiranega prebivalstva,
- ukrepe za usklajevanje delovanja SV pri ZRP.

D – 1 Načrt dejavnosti MO/URSZR/SV

Ministrstvo za naravne vire in prostor (MNVP):

Uprava RS za jedrsko varnost (URSJV):

- organizira Skupino URSJV za obvladovanje izrednega dogodka za strokovno podporo poveljniku in Štabu CZ RS ter predlaga ustrezne zaščitne ukrepe;
- oblikuje program izrednega monitoringa radioaktivnosti ob jedrski nesreči v NEK in ga vodi;
- pripravi prvo sporočilo za javnost in sodeluje pri nadaljnjih sporočilih;
- sodeluje pri zagotavljanju mednarodne pomoči;
- skladno s pristojnostmi obvešča sosednje in druge države ter mednarodne organizacije;
- skrbi za delovanje sistema za komuniciranje med izrednim dogodkom (KID).

D – 2 Načrt dejavnosti MNVP/URSJV

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (MOPE)

- z Agencijo za radioaktivne odpadke (ARAO) sodeluje z izvajalci dekontaminacije pri pripravi in usklajevanju dejavnosti, povezanih z radioaktivnimi odpadki, ob izvajanju ZRP skladno z Uredbo o načinu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki.

Agencija RS za okolje (ARSO):

- Skupini URSJV za obvladovanje izrednega dogodka zagotavlja meteorološke podatke, izračune numeričnih meteoroloških modelov in posebne meteorološke napovedi ter analize.

D – 3 Načrt dejavnosti MOPE

Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ):

- opravlja nujne naloge, ki se nanašajo na organizacijo in izvedbo ukrepov na prizadetem območju.

Policija:

- varuje življenje, osebno varnost in premoženje ljudi ter vzdržuje javni red na območju nesreče;
- zavaruje območje nesreče;

- preprečuje, odkriva in preiskuje kazniva ravnanja, odkriva in prijema storilce kaznivih dejanj in prekrškov, druge iskane osebe ter jih izroča pristojnim organom;
- opravlja preiskavo nesreče v okviru svojih pristojnosti;
- nadzira in ureja promet v skladu s stanjem prometne infrastrukture in omogoča interveniranje silam za ZRP;
- z letalsko policijsko enoto sodeluje pri opravljanju človekoljubnih, oskrbovalnih, izvidniških in drugih nalog, pomembnih za ZRP;
- sodeluje z vojaško policijo pri zavarovanju območja nesreče v vojaških objektih in vojaških plovilih, zavarovanje izvaja do zaključka ogleda preiskovalnega organa;
- varuje državno mejo in izvaja mejni nadzor ter policijske naloge v zvezi s tujci v skladu z razmerami;
- izvaja identifikacijo žrtev;
- sodeluje z drugimi organizacijskimi enotami ministrstva ter državnimi organi, zlasti s centri za obveščanje;
- sodeluje s policijami tujih držav neposredno ali preko Interpola;
- obvešča MZEZ o umrlih tujcih;
- nastalim razmeram oziroma okoliščinam prilagaja svojo organiziranost, oblike in metode dela ter načine delovanja in sodelovanja;
- obvešča javnost o izvedenih nalogah s svojega delovnega področja.

D – 4 Načrt dejavnosti MNZ

Ministrstvo za zdravje (MZ):

- organizira in usklajuje nudenje vseh oblik zdravstvenega varstva evakuiranim ter drugim prizadetim prebivalcem in zagotavlja izvajanje registracije, ocenjevanje in spremljanje prejetih doz;
- sodeluje pri zagotavljanju mednarodne pomoči v zvezi z zdravljenjem v tujini in zdravili;
- usklajuje dejavnosti, povezane z evakuacijo zdravstvenih ustanov s prizadetega območja;
- skrbi za zagotavljanje jodne profilakse oziroma uporabe tablet kalijevega jodida (KI);
- organizira zdravstveno oskrbo izvajalcev ZRP.

Uprava RS za varstvo pred sevanji (URSVS):

- sodeluje pri vzpostavitvi in izvajanju izrednega monitoringa radioaktivnosti;

- s predstavniki sodeluje pri delu Skupine URSJV za obvladovanje izrednega dogodka;
- skrbi za registracijo doz, ki jih prejmejo izvajalci ZRP.

D – 5 Načrt dejavnosti MZ

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP):

Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR):

- sodeluje pri vzpostavitvi in izvajanju izrednega monitoringa radioaktivnosti;
- opravlja upravne in nadzorne naloge, ki se nanašajo na varnost ter kakovost živil živalskega in rastlinskega izvora, zdravje ter dobrobit živali, živalsko krmo, zdravje rastlin, semenski material in fitofarmacevtska sredstva.

D – 6 Načrt dejavnosti MKGP

Ministrstvo za infrastrukturo (Mzi):

- pripravi in posodablja načrt prometne ureditve, cestnih zapor in preusmeritev prometa;
- postavi prometno signalizacijo in prometno opremo za označevanje odvoznih evakuacijskih poti ter dovoznih poti za intervencijske sile, vzpostavi zapore posameznih cest in cestnih odsekov ter odsekov železniških prog;
- obvešča javnost in prednostne uporabnike prometnih storitev o zaporah ter drugih spremembah v cestnem, železniškem, pomorskem in zračnem prometu.

D – 7 Načrt dejavnosti Mzi

Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve (MZEZ):

- vzdržuje stike z vladami drugih držav in mednarodnimi organizacijami;
- na predlog pristojnih organov obvešča tuja diplomatska in konzularna predstavništva, pristojna za RS, o razmerah v državi ter o posledicah nesreče in o razmerah, ki lahko vplivajo na varnost tujih državljanov v RS;
- sodeluje pri zagotavljanju mednarodne pomoči.

D – 8 Načrt dejavnosti MZEZ

Ministrstvo za finance (MF):

- določi prednosti pri uporabi sredstev proračuna RS oziroma zaradi nastanka novih obveznosti za proračun lahko skladno s 40. členom Zakona o javnih financah Vladi RS predlaga ukrepe začasnega zadržanja izvrševanja proračuna (v kolikor se med izvajanjem ukrepov začasnega zadržanja izvrševanja proračuna proračun ne more uravnovesiti, se predlaga rebalans proračuna);
- pripravi predloge ukrepov za zagotovitev oziroma prerazporeditev možnega obsega finančnih sredstev za odpravo posledic nesreče.

D – 9 Načrt dejavnosti MF

Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport (MGTŠ):

- sodeluje pri dejavnostih, povezanih z blagovnimi rezervami za nesrečo in ob nesreči v skladu z zakonom, ki ureja blagovne rezerve;
- sodeluje pri sprejemanju odločitev o nadaljevanju storitvenih in drugih dejavnosti na prizadetem območju.

D – 10 Načrt dejavnosti MGTŠ

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZEM):

- sodeluje pri zagotavljanju psihosocialne pomoči prizadetim;
- usklajuje dejavnosti, povezane z evakuacijo kriznih namestitev centrov za socialno delo in nastanitvenih socialnovarstvenih programov;
- usklajuje dejavnosti ob sprejemu in oskrbi za krizne namestitve centrov za socialno delo in nastanitvene socialnovarstvene programe.

D – 11 Načrt dejavnosti MDDSZEM

Ministrstvo za solidarno prihodnost (MSP):

- usklajuje dejavnosti, povezane z evakuacijo socialnovarstvenih zavodov s področja dolgotrajne oskrbe;
- usklajuje dejavnosti ob sprejemu in oskrbi za socialnovarstvene zavode s področja dolgotrajne oskrbe.

D – 12 Načrt dejavnosti MSP

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (MVI):

- v sodelovanju z lokalnimi skupnostmi in ustanovami iz resorne pristojnosti sodeluje pri organizaciji in izvedbi evakuacije vzgojno-izobraževalnih ustanov;
- načrtuje organizacijo vzgojno-izobraževalnega procesa za evakuirane prebivalce in sodeluje pri oskrbi z najnujnejšimi šolskimi potrebščinami;
- odloča o prenehanju pouka oziroma izvajanju izobraževanja (ter usposabljanja in izpopolnjevanja) ali predčasnem zaključku šolskega leta;
- odloča o objektih, ki služijo za izvajanje vzgojno-izobraževalnih dejavnosti, za potrebe izvajanje zaščitnih ukrepov.

D – 13 Načrt dejavnosti MVI

Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije (MVZI):

- odloča o nadaljnjem izobraževalnem delu na področju visokega šolstva;
- odloča o objektih, ki služijo za izvajanje visokošolske in raziskovalne dejavnosti, za potrebe izvajanja zaščitnih ukrepov.

D – 14 Načrt dejavnosti MVZI

Ministrstvo za javno upravo (MJU):

- v sodelovanju z drugimi ministrstvi skrbi za ustrezno, evakuiranim prebivalcem prijazno pridobivanje javnih listin.

D – 15 Načrt dejavnosti MJU

Ministrstvo za pravosodje (MP):

- sodeluje pri izvajanju evakuacije ustanov za izvrševanje kazenskih sankcij.

D – 16 Načrt dejavnosti MP

Ministrstvo za kulturo (MK):

- v sodelovanju s pristojnimi javnimi zavodi skrbi za zaščito in reševanje ogrožene kulturne dediščine.

D – 17 Načrt dejavnosti MK

Urad Vlade za komuniciranje (UKOM):

- vzpostavi ožjo PR koordinacijo (ožja koordinacija predstavnikov za odnose z javnostmi pristojnih organov), ki koordinira komunikacijske aktivnosti pristojnih organov in v sodelovanju s predstavniki drugih organov in organizacij organizira in vodi novinarske konference za domače in tuje medije ter pripravlja skupna sporočila za javnost.

D – 18 Načrt dejavnosti UKOM

Nuklearna elektrarna Krško (NEK) – naloge, ki se nanašajo na koncept odziva:

- klasificira izredni dogodek v NEK in določi stopnjo nevarnosti;
- sodeluje pri določanju zaščitnih ukrepov;
- izvaja monitoring na območju elektrarne;
- zagotavlja tehnološko varnost in vzpostavitve stabilnega stanja elektrarne.

Dejavnosti so vključene v D – 2 Načrt dejavnosti MNVP/URSJV

Sile za ZRP (na državni ravni):

- **Služba za podporo Štabu CZ RS:**
  - zagotavlja informacijsko in administrativno podporo.
- **Informacijski center:**
  - opravlja naloge iz 13. člena Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 92/07, 54/09, 23/11 in 27/16).
- **Logistični center:**
  - opravlja naloge iz 14. člena Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 92/07, 54/09, 23/11 in 27/16).
- **Državna enota za hitre reševalne intervencije (DEHI):**

- poveljstvo enote organizira DEHI skladno z nalogami za ZRP, ki izhajajo iz načrta, iz enot, organiziranih na državni ravni (vključno z enotami SV). Enota je modularna in prilagodljiva, organizacija omogoča rabo posameznih komponent glede na potrebe odziva;
- poveljstvo enote skrbi za ustrezno opremljenost in usposobljenost enote;
- poveljstvo enote operativno vodi enoto ob nesreči.

Dejavnosti (služba za podporo, informacijski center, logistični center, DEHI) so vključene v D – 1 Načrt dejavnosti MO/URSZR

Operativno vodenje

Operativno vodenje dejavnosti za ZRP ob jedrski nesreči v NEK ob razglašeni ZAČETNI NEVARNOSTI izvaja poveljnik CZ NEK s pomočjo Štaba, poveljnik CZ Mestne občine Krško pa spremlja stanje.

Ob razglašeni OBJEKTNI NEVARNOSTI operativno vodenje prevzame poveljnik CZ Mestne občine Krško, organi CZ na ravni države (poveljniki in Štabi CZ regij ter poveljnik in Štab CZ RS) ob spremljanju razmer zagotovijo polno pripravljenost za delovanje ob morebitnem poslabšanju razmer – razglasitvi splošne nevarnosti.

Ob razglasitvi SPLOŠNE NEVARNOSTI operativno vodenje prevzame poveljnik CZ RS. ZRP na posameznih območjih načrtovanja (OPU, OTU, ROU, OSP) vodijo pristojni regijski poveljniki.

URSZR pripravi načrt operativnega vodenja ob jedrski nesreči v NEK.

P – 10 Načrt operativnega vodenja ob nesreči

Uporaba zvez

Pri prenosu podatkov in govornem komuniciranju se lahko uporablja vse razpoložljive elektronske komunikacije in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih v skladu u Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in Zakonom o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 130/22 in 18/2023 – ZDU-10). Prenos podatkov in komuniciranje med organi vodenja, reševalnimi službami in drugimi izvajalci ZRP poteka s pomočjo naslednjih storitev oziroma zvez:

Pri **operativnem vodenju** ZRP se uporabljajo:

- **sistem zvez ZA-RE:**
  - podsystem radijskih zvez za neposredne in posredne radijske zveze med uporabniki radijskih postaj ter neposredne radijske zveze z regijskimi centri za obveščanje,
  - podsystem osebne klica za pošiljanje kratkih besedilnih sporočil imetnikom sprejemnikov osebne klica.
- **sistem ZA-RE+** za medsebojno komunikacijo med centri za obveščanje in izvajalci nalog iz načrta;
- **sistem ZA-RE DMR** za daljinsko krmiljenje in nadzor sistema javnega alarmiranja;
- **sistem ZA-RE + DMR** za govorne komunikacije in pošiljanje sporočil SMS.

Uporabijo se lahko tudi:

- **sistem zvez Zveze radioamaterjev Slovenije,**
- **sistem zvez Slovenske vojske – RASTO DRM SV za enote SV,**
- **letalske radijske postaje,**
- **drugi sistemi,** ki/če izpolnjujejo pogoje za vključitev v enotni informacijsko-komunikacijski sistem na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (satelitske zveze NEK, sistem KID).

Ob izvajanju ZRP se uporabljajo tudi **javne telekomunikacijske zmogljivosti:**

- sistem stacionarne telefonije (analogna in digitalna),
- sistem mobilne telefonije in prenosa podatkov,
- sistem satelitske telefonije in prenosa podatkov,
- telefaks,
- internet (e-pošta, videokonference, spletne aplikacije).

URSZR pripravi načrt uporabe zvez ob jedrski nesreči v NEK.

P – 11 Načrt uporabe zvez ob nesreči

1.8 IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Izvajanje ZRP neposredno po razglasitvi stopnje nevarnosti do vzpostavitve izrednega monitoringa radioaktivnosti

Ob razglasitvi **ZAČETNE in OBJEKTNE NEVARNOSTI** se izvajajo zaščitni ukrepi v NEK in na območju NEK. Izvajata se:

- radiološka zaščita,
- evakuacija posameznega ali celotnega območja elektrarne.

ZRP ob začetni in objektni nevarnosti izvajajo sile NEK in Mestne občine Krško. NEK in Mestna občina Krško za izvedbo potrebnih zaščitnih ukrepov določita naloge za ZRP ter enote, ki jih izvajajo. Postopke urejata načrt zaščite in reševanja NEK in načrt Mestne občine Krško.

Ob razglasitvi **SPLOŠNE NEVARNOSTI** se takoj po razglasitvi in brez predhodnih meritev izvajajo:

na **OPU**:

- radiološka zaščita:
  - zaužitje tablet KI,
  - uporaba osebnih zaščitnih sredstev,
  - prenehanje uporabe kontaminiranih oziroma lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov,
  - zaščita živali;
- evakuacija:
  - se izvede, če jo je mogoče izpeljati varno, sicer ta ukrep nadomesti zaklanjanje.

na OTU:

- radiološka zaščita:
  - zaužitje tablet KI,
  - uporaba osebnih zaščitnih sredstev,
  - prenehanje uporabe kontaminiranih oziroma lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov,
  - zaščita živali,
  - po izvedeni evakuaciji zapora in nadzor območja;

- zaklanjanje:
  - se izvaja **do dokončanja evakuacije** na OPU, potem sledi **evakuacija OTU**, če jo je mogoče izpeljati varno.

*Zaščitne ukrepe na OPU in OTU izvajajo sile za ZRP občin Krško in Brežice ter regijske sile in Policija. ZRP operativno vodi poveljnik CZ za Posavje. Če je treba, se v izvajanje vključi tudi DEHI. **O morebitnem preklicu evakuacije oziroma njeni zakasnitvi ali spremembi pri drugih zaščitnih ukrepih, kot je zaužitje KI ob pravem času, odloča poveljnik CZ RS.***

na ROU:

- radiološka zaščita:
  - prenehanje uporabe kontaminiranih oziroma lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov,
  - uporaba osebnih zaščitnih sredstev;

- zaklanjanje.

Zaščitne ukrepe na ROU (oziroma sektorjih ROU) izvajajo sile za ZRP občin z ROU, ZRP na svojem območju operativno vodijo poveljniki CZ za Posavje, Dolenjsko in Zahodno Štajersko.

na OSP:

- radiološka zaščita:
  - ugotavljanje obsevanosti in dekontaminacija evakuiranega prebivalstva;

- sprejem in oskrba evakuiranega prebivalstva.

Ugotavljanje obsevanosti in dekontaminacijo evakuiranega prebivalstva ter sprejem in oskrbo načrtujejo in izvajajo Ljubljanska, Dolenjska, Zahodno štajerska in Vzhodnoštajerska regija in občine teh regij. V dejavnosti se, če je treba, vključi tudi DEHI.

ZRP po vzpostavitvi izrednega monitoringa radioaktivnosti

Izredni monitoring radioaktivnosti

Za izredni monitoring radioaktivnosti so pristojni MNVP – URSJV, MZ – URSVS in MKGP – UVHVVR ter NEK (za območje NEK).

Zasnova monitoringa radioaktivnosti zunaj NEK ob izpustu radioaktivnih snovi v okolje je določena s Pravilnikom o monitoringu radioaktivnosti (Uradni list RS, št. 27/18, P – 8, preglednica 2). Pravilnik obsega vrste meritev in pogostost ter območja meritev glede na značilnosti izpusta radioaktivnih snovi ob jedrski nesreči (zračni, tekočinski).

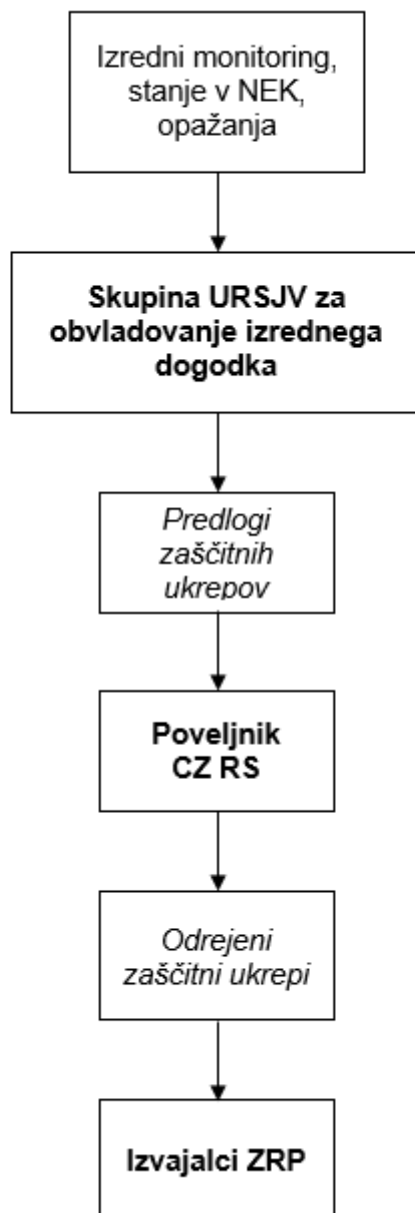
URSJV na podlagi zasnove monitoringa v fazi pripravljenosti izdelava osnutek programa izrednega monitoringa radioaktivnosti za primer jedrske nesreče v NEK, vključno z določitvijo izvajalcev posameznih nalog.

D – 2 Načrt dejavnosti MNVP/URSJV

Izvajanje ZRP po vzpostavitvi izrednega monitoringa radioaktivnosti

Ko so izvedeni vsi nujni zaščitni ukrepi, ki temeljijo na razglasitvi splošne nevarnosti, se zaščitni ukrepi odredijo in **izvajajo na podlagi meritev radioaktivnosti in strokovnih ocen** pristojnih organov ter služb. Rezultati meritev izrednega monitoringa se stekajo v URSJV, ki vodi njegovo izvajanje.

Skupina URSJV za obvladovanje izrednega dogodka v sodelovanju z NEK pripravi predloge zaščitnih ukrepov za posamezna območja in jih posreduje poveljniku CZ RS. Po odredbi poveljnika CZ RS zaščitne ukrepe izvajajo občinske in regijske sile s prizadetega območja.

Shema 4: Potek ZRP po vzpostavitvi izrednega monitoringa radioaktivnosti

Varstvo izvajalcev ZRP

Pri izvajanju ZRP se zagotavlja varstvo pred sevanji, tako da niso presežene dozne omejitve za izvajalce zaščitnih ukrepov, ki niso poklicni delavci, z viri ionizirajočega sevanja, in sicer:

- s seznanjanjem z ukrepi za varstvo pred sevanji in tveganjem, ki ga prinaša (tudi s seznanitvijo na kraju samem),
- z uporabo ustreznih zaščitnih sredstev,
- z izvedbo osebne dekontaminacije in dekontaminacije opreme,
- z izpolnjevanjem zdravstvenih zahtev,
- z izvajanjem radiološkega nadzora,
- z ukrepanjem ob prejemu doze, ki je višja od 20 mSv (efektivna doza) – pregled pri zdravniku medicine dela.

Dozne obremenitve pri vključenih v ZRP (reševalci, drugo osebje) ne smejo preseči doznih omejitev za **profesionalne delavce z viri ionizirajočega sevanja** (izpostavljene delavce), razen v naslednjih primerih:

Vrsta ukrepa	Referenčne ravni [mSv]
reševanje življenj, preprečevanje taljenja reaktorske sredice, preprečevanje velikega izpusta radioaktivnih snovi	500
preprečevanje resnih zdravstvenih poškodb, preprečevanje velike škode, popravilo varnostnih sistemov jedrskega reaktorja	100
krajša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, izvajanje takojšnjih zaščitnih in drugih ukrepov, vzorčevanje v okolju	50
daljša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, rutinsko delo ob intervencijah, dela, ki niso neposredno povezana z izrednim dogodkom	20

Shema 5: Preseganje doznih omejitev

Preseganje doznih omejitev se lahko v zgornjih primerih odobri le izjemoma in s soglasjem specialista medicine dela, če:

- je oseba zdrava,
- se prostovoljno odloči za izvedbo naloge,
- je izurjena za izvedbo naloge,

– je seznanjena s tveganjem.

Ne glede na zgornje pa ženske v rodni dobi ne smejo sodelovati pri ZRP, pri čemer bi bile osebe lahko izpostavljene sevanju, ki povzroči dozo višjo od 20mSv, noseče ali doječe ženske pa ne smejo sodelovati pri zaščiti in reševanju na kontaminiranem območju.

Za zagotavljanje varstva pred sevanji reševalcev so odgovorni pristojni za organiziranje enot oziroma ustanovitelji in pristojni poveljniki CZ.

Preseganje doznih omejitev odobri poveljnik CZ RS.

MZ zagotovi ustrezne zmogljivosti za obravnavo zdravstvenih vidikov varstva izvajalcev ZRP.

D – 5 Načrt dejavnosti MZ

1.9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Osebna in vzajemna zaščita ob jedrski nesreči v NEK obsega:

- razdelitev prebivalcem vnaprej pripravljene informacije o:
  - učinkih in nevarnostih sevanja,
  - poteku ZRP ob nesreči (obvestilo o nesreči, izvajanje zaščitnih ukrepov, evakuacijske poti itn.),
  - uporabi sredstev za osebno in skupinsko zaščito (vključno z zaužitjem tablet KI, kjer je relevantno),
  - nujnosti zadrževanja v zaprtih prostorih in osebni dekontaminaciji,
  - uživanju varne hrane in vode (neizpostavljene, embalirane),
  - zaščiti domačih živali,
  - načinu obveščanja med nesrečo;

- po razglasitvi nevarnosti v NEK:
  - izvajanje zgoraj navedenih ukrepov skladno z navodili pristojnih organov na določenem območju.

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite so pristojne občine. Občine OTU (10 km) v okviru priprav na nesrečo skrbijo za razdelitev tablet KI skladno s predpisi, ob nesreči pa za dodatno razdelitev prebivalcem, ki tablet niso prevzeli ali so jim nedostopne.

1.10 MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V NEK

Dejavnosti ZRP se končajo:

A)

- ko ni pričakovati večjih izpustov, ki bi zahtevali razglasitev objektne ali splošne nevarnosti;
- ko so izvedeni vsi predvideni zaščitni ukrepi:
  - prebivalcem so zagotovljeni osnovni pogoji za življenje (na prizadetem območju ali ob izvedbi evakuacije pri sprejemu in oskrbi na drugi lokaciji),
  - je poskrbljeno za živali (živino in hišne ljubljence),
  - je poskrbljeno za vse nujne ukrepe za zaščito okolja, premoženja in kulturne dediščine, ki jih je glede na kontaminacijo mogoče izvesti.
- ko so vrednosti OIR in kontaminacija okolja pod referenčnimi vrednostmi za uvedbo zaščitnih ukrepov in se prizadeti prebivalci lahko vrnejo na svoje domove ter lahko živijo kot pred nesrečo;

ALI

B)

- ko so izvedeni vsi predvideni zaščitni ukrepi, večjih izpustov ni več pričakovati, vendar zaradi trajne povečane izpostavljenosti na prizadetem območju ni mogoče vzpostaviti takih življenjskih razmer kot pred nesrečo.

O končanju dejavnosti ZRP ob jedrski nesreči v NEK odloča Vlada RS na predlog poveljnika CZ RS. URSZR pripravi poročilo o izvedbi načrta.

P – 12 Postopki za prenehanje izrednega dogodka (postopki po končanju ZRP)

JEDRSKA NESREČA V TUJINI

2.1 JEDRSKA NESREČA V TUJINI

Načrt je izdelan za:

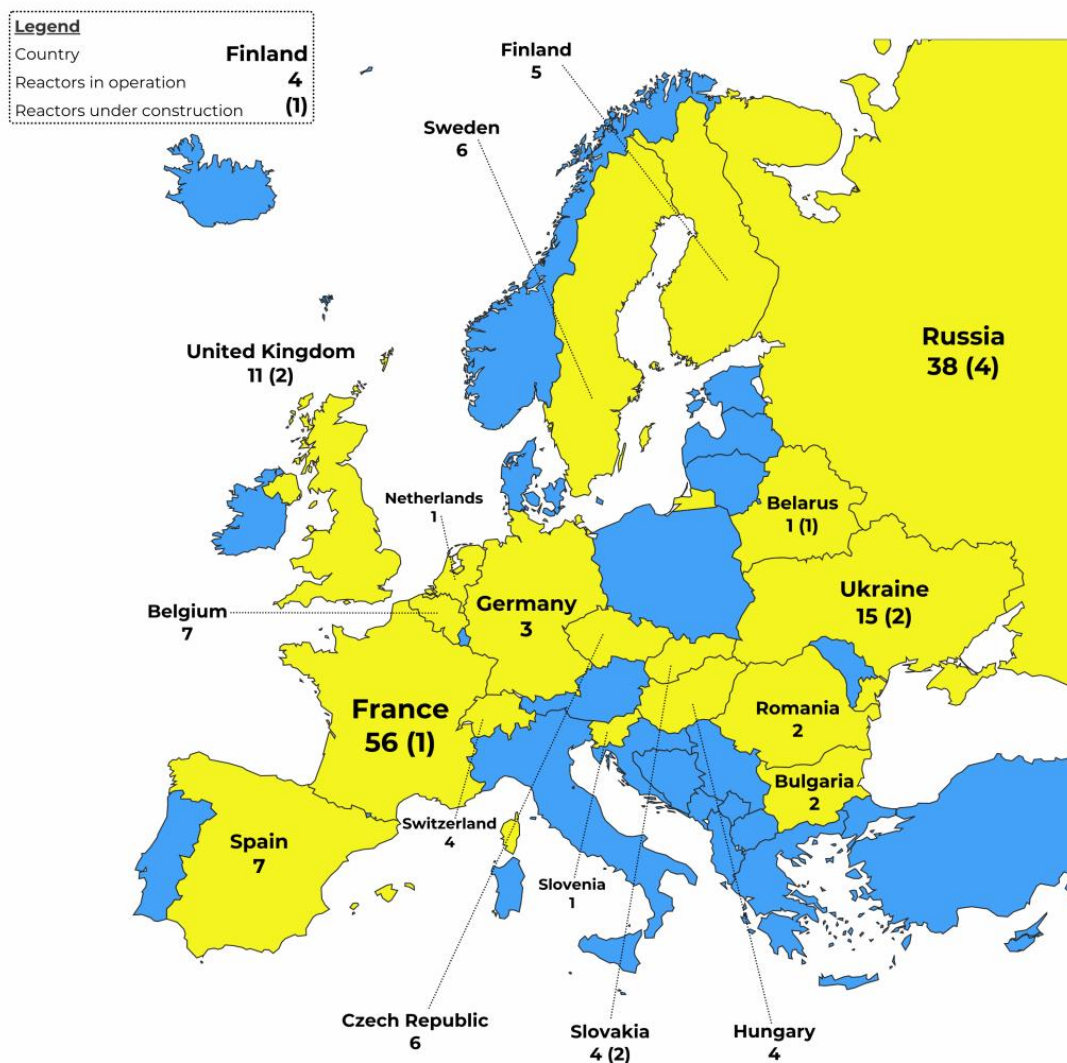
- **jedrsko nesrečo v tujini** s precejšnjimi izpusti radioaktivnih snovi, ki bi lahko ob neugodnih vremenskih razmerah prizadele Slovenijo.

Značilnosti jedrske nesreče v tujini

Ob jedrski nesreči v tujini bi se sprostile radioaktivne snovi v plinskem stanju in mikronski delci v trdem stanju, ki bi se usedali kot depozit. Plini bi se pomešali v atmosfero do razpada v neradioaktivne snovi.

Slovenijo bi lahko prizadele nesreče v jedrskih elektrarnah v oddaljenosti vse do 1000 kilometrov in tudi na večji oddaljenosti (npr. Ukrajina). Resne nesreče v objektih na tej oddaljenosti v Sloveniji ne bi povzročile smrtnih žrtev, prav tako ne bi bila potrebna evakuacija, vendar pa bi lahko prišlo do preseganja dozne omejitve za prebivalce v prvih mesecih po nesreči.

Ob jedrski nesreči v tujini ni pričakovati nastanka verižne nesreče.

Slika 2: Jedrske elektrarne v Evropi marca 2022 (vir: euronuclear.org).

2.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Za jedrsko nesrečo v tujini se izdelajo načrti na:

- državni ravni in ravni regij (državni in regijski načrti),
- ravni lokalne skupnosti (občinski načrti).

Temeljni načrt je državni načrt, ki določa koncept odziva na vseh ravneh načrtovanja, in podrobno ureja opravljanje nalog na državni ravni.

Regijski in občinski načrti morajo biti skladni s tem načrtom, predvidene naloge in postopki pa podrobno razdelani.

2.3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Obseg dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči (ZRP) je odvisen od:

- oddaljenosti kraja nesreče,
- resnosti nesreče oziroma količine izpustov,
- vremenskih razmer in napovedi širjenja radioaktivnega oblaka,
- rezultatov izrednega monitoringa radioaktivnosti.

Po prejemu **preverjene informacije** o jedrski nesreči v tujini se po ugotovitvi, da ima nesreča lahko vpliv oziroma posledice za Slovenijo (širjenje radioaktivnega oblaka), vzpostavi **izredni monitoring radioaktivnosti** in se začne uporabljati ta načrt. Ko se začne uporabljati ta načrt se lahko aktivira SV in izvaja naloge po načrtu dejavnosti SV.

Na podlagi modelov širjenja oblaka in v poznejši fazi rezultatov meritev radioaktivnosti (monitoringa) potekajo **zaščitni ukrepi** za preprečitev in zmanjšanje posledic nesreče. Načrt se preneha izvajati, ko se ne pričakuje več izpusti in je stopnja radioaktivnosti pod referenčnimi vrednostmi.

Izvajanje načrta poteka ob upoštevanju:

- **splošnih načel** varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN),
- **obveznega izvajanja odločitve** organov, pristojnih za vodenje Civilne zaščite (CZ) in drugih sil za ZRP (ZVNDN),
- **varstva reševalcev** in drugega osebja (ZVISJV-1),
- **splošnih meril za odrejanje zaščitnih ukrepov in operativnih intervencijskih ravni** (Uredba o mejnih dozah, referenčnih ravneh in radioaktivni kontaminaciji).

P – 1 Splošna merila, akcijske (AR) in operativne intervencijske ravni (OIR)

2.4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Za ZRP ob jedrski nesreči v tujini se skladno z nalogami iz poglavja 2.8 uporabijo naslednje sile in sredstva:

- lokalnih skupnosti/občin,
- države (na državni in ravni regij).

Na državni ravni sodelujejo:

- organi vodenja CZ in drugih sil za ZRP:
  - poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije (poveljnik CZ RS) in Štab Civilne zaščite Republike Slovenije (Štab CZ RS);
- sile za ZRP:
  - enote, službe in drugi operativni sestavi društev in organizacij; enote gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij; enote in službe CZ, organizirane na državni ravni.

Za opravljanje **nalog iz načrta, ki se izvajajo na državni ravni:**

- služba za podporo Štabu CZ RS;
- logistični center.

Za opravljanje **nalog pri izvajanju ZRP na prizadetem območju** sodeluje:

- državna enota za hitre reševalne intervencije (DEHI), ki jo sestavljajo enote, organizirane na državni ravni, potrebne za ukrepanje ob jedrski nesreči v tujini.

Pri ZRP ob jedrski nesreči v tujini, če je treba, sodelujejo enote:

- Slovenske vojske (SV) z:
  - enotami za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo (JRKBO), helikopterji in letalniki, logističnimi in inženirskimi zmogljivostmi ter zmogljivostmi za postavitve začasnih poveljniških mest in enotami za lastno oskrbo;

- Policije z:
  - zmogljivostmi policijskih postaj, policijskih uprav in Generalne policijske uprave (GPU).

Uporabijo se sredstva za ZRP in sredstva pomoči iz državnih rezerv materialnih sredstev, ki se skladno z načrtom ustrezno dopolnijo.

Uprava RS za zaščito in reševanje (URSZR) po dokončanju načrtov na vseh ravneh načrtovanja v sodelovanju z nosilci načrtovanja pripravi pregled razpoložljivih sil in sredstev ter načrt zagotavljanja manjkajočih sil (vzpostavitev, mednarodna pomoč itn.) za ukrepanje ob jedrski nesreči v tujini.

D – 1 Načrt dejavnosti MO/URSZR
--

2.5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Opazovanje

Opazovanje ob jedrski nesreči v tujini obsega:

- redni in izredni monitoring radioaktivnosti.

Za monitoring radioaktivnosti (redni in izredni) so pristojni Ministrstvo za naravne vire in prostor – Uprava RS za jedrsko varnost (MNVP – URSJV), Ministrstvo za zdravje – Uprava RS za varstvo pred sevanji (MZ – URSVS) in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano – Upravo RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (MKGP – UVHVVR).

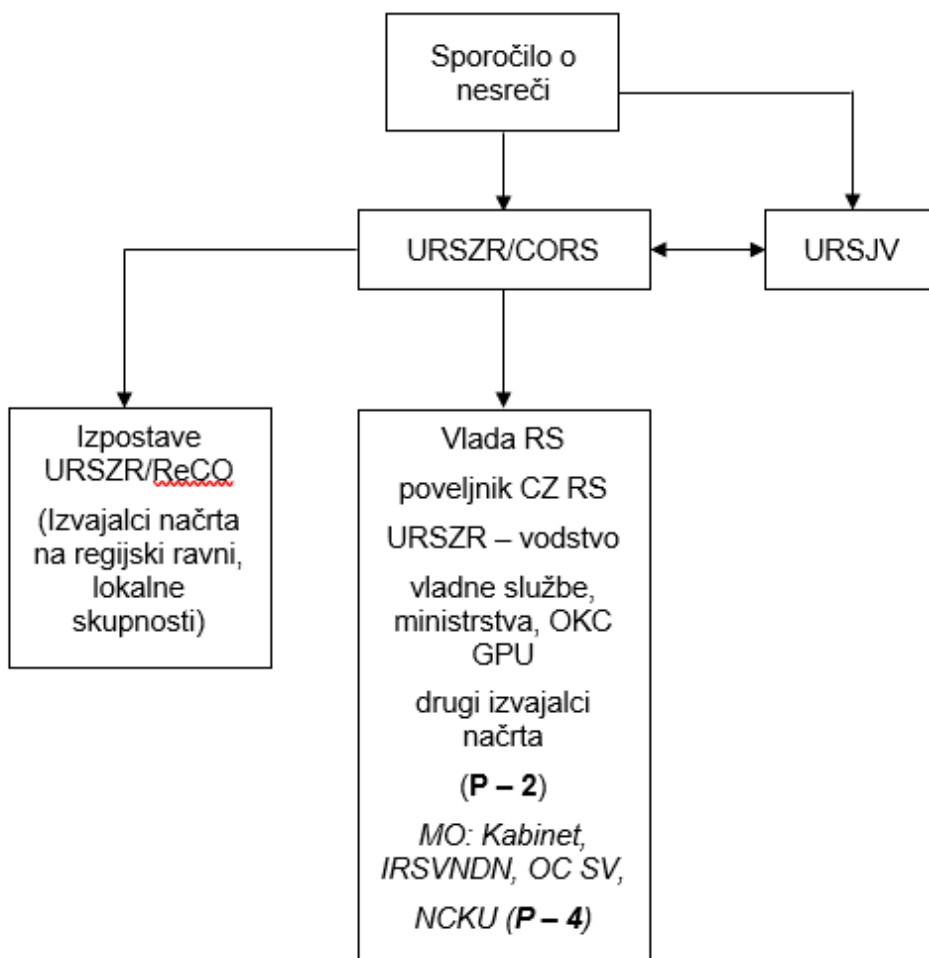
Obveščanje pristojnih organov in drugih izvajalcev načrta o jedrski nesreči v tujini

Obvestilo o jedrski nesreči v tujini lahko posreduje:

- prizadeta država,
- Mednarodna agencija za atomsko energijo (IAEA),
- Evropska unija (EU),
- druge mednarodne organizacije.

Skladno z mednarodnimi dogovori na področju zagotavljanja varnosti ob tovrstnih dogodkih sta naslovnika sporočil URSZR/Center za obveščanje RS (CORS) in URSJV. Če sporočilo prejme drug naslovnik, ga nemudoma pošlje na zgornja naslova, da lahko po ugotovitvi verodostojnosti sporočila steče obveščanje pristojnih organov in drugih izvajalcev načrtov ter javnosti.

Potek obveščanja o nesreči prikazuje naslednja shema:

Shema 6: Obveščanje ob jedrski nesreči v tujini.

Obveščanje pristojnih organov in drugih izvajalcev načrta na državni ravni na podlagi prispelga obvestila ter potrditve verodostojnosti informacije s strani URSJV izvede URSZR/CORS.

P – 2 Obveščanje izvajalcev načrta ob nesreči v tujini

P – 4 Obveščanje drugih organov in organizacij

Obveščanje splošne javnosti o nesreči

Javnost se obvešča o vseh nesrečah, ki bi lahko imele vpliv na Slovenijo. Sporočila za javnost vsebuje naslednje informacije o:

- kraju nesreče,
- značilnostih nesreče,
- možnih vplivih na Slovenijo,
- osebni in vzajemni zaščiti,
- zaščitnih ukrepov,
- omejitvah (prehrana, potovanja itn.),
- informacije za slovenske državljane v prizadeti državi.

Obvestila do vzpostavitve delovanja Štaba CZ RS pripravlja in posreduje URSJV medijem, ki skladno z zakonom o medijih objavljajo nujna sporočila, pozneje pa sporočila pripravlja Služba za podporo poveljniku in Štabu CZ RS v sodelovanju s pristojno službo Ministrstva za obrambo RS (MO) in URSJV. Če je treba, se v dejavnosti vključi tudi Urad vlade za komuniciranje (UKOM).

Obveščanje prizadetih prebivalcev

Ob jedrski nesreči v sosednji ali bližnji državi bi se izvajali tudi nekateri zaščitni ukrepi (pogl. 2.8), o katerih bi se obveščalo prebivalstvo.

Na območjih izvajanja zaščitnih ukrepov obveščanje prizadetih prebivalcev ureja(jo) regijski načrt(i).

Obveščanje drugih držav in mednarodnih organizacij

Izjava se izmenjava informacij skladno z mednarodno prakso.

2.6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Aktiviranje sil in sredstev za ZRP, sredstev pomoči, sredstev za osebno in skupinsko zaščito ter mednarodne pomoči je odvisno od obsega in resnosti nesreče.

O aktiviranju:

- *potrebnih sil in sredstev za ZRP za vse oziroma posamezne ravni načrtovanja in dele države odloča poveljnik CZ RS, ki se aktivira po sporočilu o nesreči v tujini z vplivi na Slovenijo, in razglasi začetek uporabe tega načrta in načrtov na nižjih ravneh načrtovanja.*

Aktiviranje izvedejo URSZR/CORS in pristojne regijske izpostave URSZR/ReCO;

P – 6 Aktiviranje sil na državni ravni

- *sredstev pomoči iz blagovnih rezerv odloča Vlada RS na predlog poveljnika CZ RS;*

P – 7 Seznam sredstev pomoči

- *sredstev in opreme za osebno in skupinsko zaščito odloča poveljnik CZ RS;*

P – 8 Seznam rezervnih sredstev in opreme za osebno in skupinsko zaščito

- *oziroma zaprosilu za mednarodno pomoč (v vseh zgoraj navedenih kategorijah) odloča poveljnik CZ RS ali Vlada RS. Skladno s pristojnostmi pri pripravi zaprosila sodelujejo URSZR, URSJV, Ministrstvo za finance (MF) in Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve (MZEZ). Obrazci prošenj so v prilogi.*

P – 9 Obrazci prošenj za mednarodno pomoč

2.7 PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV NAČRTA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Naloge po tem načrtu ob jedrski nesreči v tujini opravljajo:

- državna uprava,
- sile za ZRP: enote, službe in drugi operativni sestavi društev in organizacij; enote gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij; organi, enote in službe CZ; Policija, Slovenska vojska, drugi izvajalci.

Vlada RS:

- sprejme načrt,
- **vodi** dejavnosti za zaščito in reševanje ob jedrski nesreči v tujini.

Poveljnik CZ RS:

- **operativno vodi** dejavnosti za ZRP ob jedrski nesreči v tujini.

Ministrstva in drugi izvajalci načrta

Ministrstva in vladne službe pripravijo **načrte dejavnosti**, ki vključujejo:

- način zagotavljanja izvajanja dejavnosti med nesrečo (skladno s konceptom odziva v tem načrtu),
- organizacijo, ukrepe in naloge ter njihove izvajalce,
- materialna, finančna in druga sredstva za izvajanje nalog in ukrepov,
- usmeritve za organiziranje, delovanje in izvajanje dejavnosti na regijski in lokalni ravni.

Ministrstvo za obrambo (MO):

Uprava RS za zaščito in reševanje (URSZR):

- usklajuje načrtovanje ob jedrski nesreči v tujini;
- vzpostavi Službo za podporo poveljniku CZ RS in zagotavlja druge pogoje za delo poveljnika in Štaba CZ RS;
- zagotavlja pogoje za delo izpostav URSZR ter regijskih sil za ZRP;
- vzpostavi državno enoto za hitre reševalne intervencije (DEHI);
- zagotavlja logistično podporo delovanju sil za ZRP;
- obvešča prebivalce, pristojne organe in izvajalce načrta ter si izmenjuje informacije z ustreznimi mednarodnimi organizacijami in državami;
- zagotavlja delovanje informacijsko-komunikacijskega sistema ob nesreči;
- izvaja aktiviranje pristojnih organov in izvajalcev načrta;
- usklajuje mednarodno pomoč;
- sodeluje pri oblikovanju državnih rezerv;
- pripravi poročilo o izvedbi načrta.

Generalštab Slovenske vojske (GŠSV) načrtuje:

- sodelovanje SV pri izvedbi radiološkega izvidovanja, dozimetrične kontrole in dekontaminacije

D – 1 Načrt dejavnosti MO/URSZR/SV

Ministrstvo za naravne vire in prostor (MNVP):

Uprava RS za jedrsko varnost (URSJV):

- organizira Skupino URSJV za obvladovanje izrednega dogodka za strokovno podporo poveljniku in Štabu CZ RS ter predlaga ustrezne zaščitne ukrepe;
- oblikuje program izrednega monitoringa radioaktivnosti ob jedrski nesreči v tujini in ga vodi;
- pripravi prvo sporočilo za javnost in po aktiviranju poveljnika in Štaba CZ RS sodeluje pri pripravi nadaljnjih sporočil;
- sodeluje pri zagotavljanju mednarodne pomoči;
- skladno s pristojnostmi obvešča oziroma si izmenjuje informacije z mednarodne(mi) organizacije(mi);
- skrbi za delovanje sistema za komuniciranje med izrednim dogodkom (KID).

D – 2 Načrt dejavnosti MNVP/URSJV

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (MOPE):

- z Agencijo za radioaktivne odpadke (ARAO) sodeluje z izvajalci dekontaminacije pri pripravi in usklajevanju dejavnosti, povezanih z radioaktivnimi odpadki, ob izvajanju ZRP skladno z Uredbo o načinu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki.

Agencija RS za okolje (ARSO):

- Skupini URSJV za obvladovanje izrednega dogodka zagotavlja meteorološke podatke, izračune numeričnih meteoroloških modelov in posebne meteorološke napovedi ter analize.

D – 3 Načrt dejavnosti MOPE

Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ):

- opravlja nujne naloge, ki se nanašajo na organizacijo in izvedbo ukrepov na prizadetem območju.

Policija:

- varuje življenje, osebno varnost in premoženje ljudi ter vzdržuje javni red na območju nesreče;
- zavaruje območje nesreče;
- preprečuje, odkriva in preiskuje kazniva ravnanja, odkriva in prijema storilce kaznivih dejanj in prekrškov, druge iskane osebe ter jih izroča pristojnim organom;
- opravlja preiskavo nesreče v okviru svojih pristojnosti;
- nadzira in ureja promet v skladu s stanjem prometne infrastrukture in omogoča interveniranje silam za ZRP;
- z letalsko policijsko enoto sodeluje pri opravljanju človekoljubnih, oskrbovalnih, izvidniških in drugih nalog, pomembnih za ZRP;
- sodeluje z vojaško policijo pri zavarovanju območja nesreče v vojaških objektih in vojaških plovilih, zavarovanje izvaja do zaključka ogleda preiskovalnega organa;
- varuje državno mejo in izvaja mejni nadzor ter policijske naloge v zvezi s tujci v skladu z razmerami;
- izvaja identifikacijo žrtev;
- sodeluje z drugimi organizacijskimi enotami ministrstva ter državnimi organi, zlasti s centri za obveščanje;
- sodeluje s policijami tujih držav neposredno ali preko Interpola;

- obvešča MZEZ o umrlih tujcih;
- nastalim razmeram oziroma okoliščinam prilagaja svojo organiziranost, oblike in metode dela ter načine delovanja in sodelovanja;
- obvešča javnost o izvedenih nalogah s svojega delovnega področja.

D – 4 Načrt dejavnosti MNZ

Ministrstvo za zdravje (MZ):

- organizira in usklajuje zagotavljanje vseh oblik zdravstvenega varstva prebivalcem ter zagotavlja izvajanje registracije, ocenjevanje in spremljanje prejetih doz;
- sodeluje pri zagotavljanju mednarodne pomoči glede zdravljenja v tujini in zdravil;
- skrbi za zagotavljanje jodne profilakse oziroma uporabe tablet kalijevega jodida (KI);
- organizira zdravstveno oskrbo izvajalcev ZRP.

Uprava RS za varstvo pred sevanji (URSVS):

- sodeluje pri vzpostavitvi in izvajanju izrednega monitoringa radioaktivnosti;
- s predstavniki sodeluje pri delu Skupine URSJV za obvladovanje izrednega dogodka;
- skrbi za registracijo doz, ki jih prejmejo izvajalci ZRP.

D – 5 Načrt dejavnosti MZ

Ministrstvo za kmetijstvo gozdarstvo in prehrano (MKGP):

Uprava za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR):

- sodeluje pri vzpostavitvi in izvajanju izrednega monitoringa radioaktivnosti;
- opravlja upravne in nadzorne naloge, ki obsegajo varnost in kakovost živil živalskega in rastlinskega izvora, zdravje in dobrobit živali, živalsko krmo, zdravje rastlin, semenski material in fitofarmacevtska sredstva.

D – 6 Načrt dejavnosti MKGP

Ministrstvo za infrastrukturo (MzI):

- obvešča javnost in prednostne uporabnike prometnih storitev o zaporah, preusmeritvah in drugih spremembah v cestnem, železniškem, pomorskem in zračnem prometu.

D – 7 Načrt dejavnosti Mzi

Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve (MZEZ):

- obvešča diplomatsko-konzularna predstavništva v Sloveniji o stanju ob nesreči;
- sodeluje pri pripravi sporočil oziroma izmenjavi informacij o nesreči za druge države in mednarodne organizacije;
- vzpostavi stike z oblastmi prizadete države in ponudi pomoč slovenskim državljanom v tej državi ter objavi varnostno priporočilo za potovanje v to državo.

D – 8 Načrt dejavnosti MZEZ

Ministrstvo za finance (MF):

- določi prednosti pri uporabi sredstev proračuna RS oziroma zaradi nastanka novih obveznosti za proračun lahko skladno s 40. členom Zakona o javnih financah Vladi RS predlaga ukrepe začasnega zadržanja izvrševanja proračuna (v kolikor se med izvajanjem ukrepov začasnega zadržanja izvrševanja proračuna proračun ne more uravnovesiti, se predlaga rebalans proračuna);
- pripravi predloge ukrepov za zagotovitev oziroma prerazporeditev možnega obsega finančnih sredstev *za odpravo posledic nesreče*;

Finančna uprava RS:

- izvaja carinski nadzor živil in krme glede radioaktivnega onesnaženja;
- opravlja dokumentacijske in identifikacijske preglede (naključne ali na podlagi ocene tveganja);
- o sumu neustreznosti pošiljk in ugotovljenih neskladij obvešča Upravo RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR) in ravna po navodilih tega organa.

D – 9 Načrt dejavnosti MF

Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport (MGTS):

- sodeluje pri dejavnostih, povezanih z blagovnimi rezervami za nesrečo in ob nesreči v skladu z zakonom, ki ureja blagovne rezerve;
- sodeluje pri sprejemanju odločitev o nadaljevanju storitvenih in drugih dejavnosti na prizadetem območju.

D – 10 Načrt dejavnosti MGTŠ

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZEM):

- sodeluje pri zagotavljanju psihosocialne pomoči prizadetim.

D – 11 Načrt dejavnosti MDDSZEM

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (MVI):

- sodeluje pri organizaciji vzgojno-izobraževalnega procesa skladno z nastalo situacijo, odloča o izvajanju pouka na daljavo, kombiniranju pouka v šolah in na daljavo in o drugih oblikah vzgojno-izobraževalnega dela ter po potrebi izvaja druge ukrepe in naloge.

D – 13 Načrt dejavnosti MVI

Sile za ZRP (na državni ravni):

- **Služba za podporo Štabu CZ RS:**
  - zagotavlja informacijsko in administrativno podporo.
- **Logistični center:**
  - opravlja naloge iz 14. člena Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (*Uradni list RS, št. 92/07, 54/09, 23/11 in 27/16*).
- **Državna enota za hitre reševalne intervencije (DEHI):**
  - poveljstvo enote organizira DEHI skladno s tem načrtom oziroma nalogami za zaščito, reševanje in pomoč, ki izhajajo iz načrta, iz enot, organiziranih na državni ravni (vključno z enotami SV). Enota je modularna in prilagodljiva, organizacija omogoča rabo posameznih komponent glede na potrebe odziva;

- poveljstvo enote skrbi za ustrezno opremljenost in usposobljenost enote;
- poveljstvo enote operativno vodi enoto ob nesreči.

Dejavnosti (služba za podporo, informacijski center, logistični center, DEHI) so vključene v D – 1 Načrt dejavnosti MO/URSZR

Operativno vodenje

Operativno vodenje dejavnosti za ZRP ob jedrski nesreči v tujini izvaja poveljnik CZ RS. Na prizadetih območjih, torej območjih prehoda radioaktivnega oblaka, vodenje izvaja(jo) regijski poveljnik(i) CZ.

URSZR pripravi načrt operativnega vodenja ob jedrski nesreči v tujini

P – 10 Načrt operativnega vodenja ob nesreči

Uporaba zvez

Pri prenosu podatkov in govornem komuniciranju se lahko uporablja vse razpoložljive elektronske komunikacije in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih v skladu u Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in Zakonom o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 130/22 in 18/2023 – ZDU-10). Prenos podatkov in komuniciranje med organi vodenja, reševalnimi službami in drugimi izvajalci ZRP poteka s pomočjo naslednjih storitev oziroma zvez:

Pri **operativnem vodenju** ZRP se uporabljajo:

- **sistem zvez ZA-RE:**
  - podsistem radijskih zvez za neposredne in posredne radijske zveze med uporabniki radijskih postaj ter neposredne radijske zveze z regijskimi centri za obveščanje,
  - podsistem osebnega klica za pošiljanje kratkih besedilnih sporočil imetnikom sprejemnikov osebne klica;
- **sistem ZA-RE+** za medsebojno komunikacijo med centri za obveščanje in izvajalci nalog iz načrta;
- **sistem ZA-RE DMR** za daljinsko krmiljenje in nadzor sistema javnega alarmiranja;
- **sistem ZA-RE + DMR** za govorne komunikacije in pošiljanje SMS sporočil.

Uporabi se lahko tudi:

- **sistem zvez Zveze radioamaterjev Slovenije,**
- **sistem zvez Slovenske vojske – RASTO DRM SV za enote SV,**
- **letalske radijske postaje,**
- **drugi sistemi,** ki/če zadovoljujejo pogoje za vključitev v enotni informacijsko-komunikacijski sistem na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (npr. sistem KID).

Ob izvajanju ZRP se uporabljajo tudi **javne telekomunikacije:**

- sistem stacionarne telefonije (analogna in digitalna),
- sistem mobilne telefonije in prenosa podatkov,
- sistem satelitske telefonije in prenosa podatkov,
- telefaks,
- internet (e-pošta, videokonference, spletne aplikacije).

URSZR pripravi načrt uporabe zvez ob jedrski nesreči v tujini.

P – 11 Načrt uporabe zvez ob nesreči

2.8 IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Ob jedrski nesreči v tujini se po prejemu sporočila o nesreči in/ali zaznavah pri rednem monitoringu radioaktivnosti ter ugotovitvah, da se radioaktivni oblak širi proti Sloveniji, vzpostavi **izredni monitoring** radioaktivnosti, ki obsega naslednje meritve (zasnova izrednega monitoringa):

- hitrosti doz,
- koncentracije radionuklidov v zraku,
- kontaminacije tal,
- kontaminacije vode, živil, krme in izdelkov ter materialov,
- doz v okolju,
- osebnih doz.

URSJV na podlagi zasnove izrednega monitoringa oblikuje program monitoringa radioaktivnosti za primer jedrske nesreče v tujini, ki ga tudi vodi. Program vključuje tudi navedbo izvajalcev posameznih nalog.

D – 2 Načrt dejavnosti MNVP/URSJV

Izvajanje ZRP ob prehodu radioaktivnega oblaka

Ob prehodu radioaktivnega oblaka se na podlagi rezultatov izrednega monitoringa in predlogov strokovnih organov izvajajo naslednji **zaščitni ukrepi**:

- radiološka zaščita:
  - prenehanje uporabe kontaminiranih oziroma lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov,
  - zaužitje tablet KI,
  - uporaba osebnih zaščitnih sredstev,
  - dekontaminacija,
  - zaščita živali;
- zaklanjanje.

Predloge da URSJV, zaščitne ukrepe odreja poveljnik CZ RS, izvajajo pa regijske in občinske sile za ZRP na območju prehoda radioaktivnega oblaka.

Ob jedrski nesreči v tujini se na državni meji oziroma zunanji meji EU ob povečanem nadzoru radioaktivnosti živil in predmetov za splošno rabo izvaja dekontaminacija ljudi in vozil, ki prihajajo s prizadetega območja.

Varstvo izvajalcev ZRP

Pri izvajanju ZRP se zagotavlja varstvo pred sevanji, tako da niso presežene dozne omejitve za izvajalce zaščitnih ukrepov, ki niso poklicni delavci z viri ionizirajočega sevanja, in sicer:

- s seznanjanjem z ukrepi za varstvo pred sevanji in tveganjem, ki ga prinaša (tudi s seznanitvijo na kraju samem),
- z uporabo ustreznih zaščitnih sredstev,
- z izvedbo osebne dekontaminacije in dekontaminacije opreme,
- z izpolnjevanjem zdravstvenih zahtev,
- z izvajanjem radiološkega nadzora,
- z ukrepanjem ob prejemu doze, ki je višja od 20mSv (efektivna doza) – pregled pri zdravniku medicine dela.

Dozne obremenitve reševalcev ne smejo preseči doznih omejitev za **profesionalne delavce z viri ionizirajočega sevanja** (izpostavljene delavce), razen v naslednji primerih:

Vrsta ukrepa	Referenčne ravni [mSv]
reševanje življenj, preprečevanje taljenja reaktorske sredice, preprečevanje velikega izpusta radioaktivnih snovi	500
preprečevanje resnih zdravstvenih poškodb, preprečevanje velike škode, popravilo varnostnih sistemov jedrskega reaktorja	100
krajša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, izvajanje takojšnjih zaščitnih in drugih ukrepov, vzorčevanje v okolju	50
daljša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, rutinsko delo ob intervencijah, dela, ki niso neposredno povezana z izrednim dogodkom	20

Shema 5: Preseganje doznih omejitev

Preseganje doznih omejitev se lahko v zgornjih primerih odobri le izjemoma in s soglasjem specialista medicine dela, če:

- je oseba zdrava,
- se prostovoljno odloči za izvedbo naloge,
- je izurjena za izvedbo naloge,
- je seznanjena s tveganjem.

Ne glede na zgornje pa ženske v rodni dobi ne smejo sodelovati pri ZRP, pri čemer bile lahko izpostavljene sevanju, ki povzroči dozo višjo od 20mSv, noseče ali doječe ženske pa ne smejo sodelovati pri zaščiti in reševanju na kontaminiranem območju.

Za zagotavljanje varstva pred sevanji reševalcev so odgovorni pristojni za organiziranje enot oziroma ustanovitelji in pristojni poveljniki CZ.

Preseganje doznih omejitev odobri poveljnik CZ RS.

MZ zagotovi ustrezne zmogljivosti za obravnavo zdravstvenih vidikov varstva izvajalcev ZRP.

D – 5 Načrt dejavnosti MZ

2.9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Osebna in vzajemna zaščita ob jedrski nesreči v tujini obsega:

- seznanjenost z učinki in nevarnostmi sevanja,
- uporabo sredstev za osebno in skupinsko zaščito (vključno z zaužitjem tablet KI),
- zadrževanje v zaprtih prostorih,
- osebno dekontaminacijo,
- uživanje varne hrane in vode (neizpostavljene, embalirane),
- zaščito domačih živali,
- seznanjenost z načinom obveščanja med nesrečo.

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite so pristojne občine.

2.10 MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB JEDRSKI NESREČI V TUJINI

Dejavnosti ZRP ob jedrski nesreči v tujini se končajo:

- ko ni več pričakovati večjih izpustov in širjenja oblaka nad Slovenijo,
- ko so izvedeni vsi zaščitni ukrepi ob nesreči in določena zaprta območja ali območja omejene rabe,
- ko so vrednosti OIR zunaj zaprtega območja ali območja omejene rabe pod referenčnimi vrednostmi za uvedbo določenega zaščitnega ukrepa.

O končanju dejavnosti ZRP ob jedrski nesreči v tujini odloča Vlada RS na predlog poveljnika CZ RS. URSZR pripravi poročilo o izvedbi načrta.

RADIOLOŠKA NESREČA

3.1 RADIOLOŠKA NESREČA

Načrt je pripravljen za:

- radiološko nesrečo **ob nekontrolirani vrnitvi satelita** z radioaktivnimi snovmi.

Značilnosti nesreče

Na satelitu je lahko:

- vir visoke alfa aktivnosti (izotopi plutonija) ali
- reaktorski vir.

V prvem primeru gre za možno kontaminacijo z zelo toksičnim sevalcem alfa. V drugem primeru pomeni padec satelita kontaminacijo s fisijskimi produkti, vendar se ta kontaminacija razlikuje od tiste, ki je posledica jedrske eksplozije. Radioaktivnost je vezana predvsem na delce z visokimi specifičnimi aktivnostmi in ne vsebuje jodovih in cezijevih izotopov. Ljudi ogroža predvsem inhalacija radioaktivnih delcev, ki v posamezniku lahko povzročijo visoke doze, in ne zunanje sevanje. Območja kontaminacije so trakaste oblike, široka nekaj 10 kilometrov in dolga nekaj 100 kilometrov (npr. padec sovjetskega satelita Kosmos na kanadsko ozemlje). Zaradi neposredne kontaminacije z radioaktivnimi delci so ogroženi nekateri prehrambni pridelki (sveža zelenjava, sadje), mleko, meso in gomoljasti plodovi pa niso kontaminirani. Ocenjene doze zaradi sevanja gama s tal so znotraj mejnih vrednosti za prebivalstvo. Sateliti lahko nosijo na krovu tudi manjše količine radioaktivnih snovi v instrumentih in napravah (npr. ^{63}Ni , ^{137}Cs , ^3H , ^{85}Kr), ki bi ob nesreči povzročili le neznatno (dodatno) kontaminacijo oziroma obsevanje.

Ob radiološki nesreči ni pričakovati nastanka verižne nesreče.

3.2 OBSEG NAČRTOVANJA OB RADIOLOŠKI NESREČI

Za radiološko nesrečo se pripravijo načrti na:

- državni in ravni regij (državni in regijski načrti),
- ravni lokalne skupnosti (občinski načrti).

Temeljni načrt je državni načrt, ki določa koncept oziroma zamisel odziva na vseh ravneh načrtovanja in podrobno ureja opravljanje nalog na državni ravni.

Regijski in občinski načrti morajo biti skladni s tem načrtom, predvidene naloge in postopki pa podrobno razdelani.

3.3 ZAMISEL IZVAJANJA ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI

Obseg dejavnosti zaščite, reševanja in pomoči (ZRP) je odvisen od:

- velikosti in naseljenosti prizadetega območja.

Po prejemu informacije o vrnitvi oziroma padcu satelita (tudi) na območje Slovenije se vzpostavi izredni monitoring radioaktivnosti.

Preventivno se **zaščitni ukrepi (zaklanjanje, radiološka zaščita)** izvajajo na vseh območjih, kjer je verjetno, da so deli satelita. Po vzpostavitvi **izrednega monitoringa radioaktivnosti** se zaščitni ukrepi odredijo na podlagi meritev in priporočil strokovnih služb. Na nekaterih območjih bi bila lahko nujna tudi evakuacija, vendar ne bi bila obsežna.

Izvajanje načrta poteka ob upoštevanju:

- **splošnih načel** varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (ZVNDN),
- **obveznega izvajanja odločitve** organov, pristojnih za vodenje Civilne zaščite (CZ) in drugih sil za ZRP (ZVNDN),
- **varstva reševalcev** in drugega osebja (ZVISJV-1),
- **splošnih meril za odrejanje zaščitnih ukrepov** (Uredba o mejnih dozah, referenčnih ravneh in radioaktivni kontaminaciji).

P – 1 Splošna merila, akcijske ravni (AR) in operativne intervencijske ravni (OIR)

3.4 SILE IN SREDSTVA ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB RADIOLOŠKI NESREČI

Za ZRP ob radiološki nesreči se skladno z nalogami iz poglavja 3.8 uporabijo naslednje sile in sredstva:

- lokalnih skupnosti/občin,
- države (na državni in ravni regij).

Na državni ravni sodelujejo:

- organi vodenja CZ in drugih sil za ZRP:
  - Poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije (poveljnik CZ RS) in Štab Civilne zaščite Republike Slovenije (Štab CZ RS);
- sile za ZRP:
  - enote, službe in drugi operativni sestavi društev in organizacij; enote gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij; enote in službe CZ, organizirane na državni ravni.

Za opravljanje **nalog iz načrta, ki se izvajajo na državni ravni, sodelujejo:**

- služba za podporo Štabu CZ RS;
- logistični center.

Za opravljanje **nalog pri izvajanju ZRP na prizadetem območju sodeluje:**

- državna enota za hitre reševalne intervencije (DEHI), ki jo sestavljajo enote, organizirane na državni ravni, potrebne za ukrepanje ob radiološki nesreči.

Pri zaščiti, reševanju in pomoči ob radiološki nesreči lahko sodelujejo enote:

- Slovenske vojske (SV) z:
  - enotami JRKBO, helikopterji in letalniki, inženirskimi zmogljivostmi ter zmogljivostmi za logistično podporo lastnih sil in postavitve začasnih poveljniških mest;

- Policije z:
  - zmogljivostmi policijskih postaj, policijskih uprav in Generalne policijske uprave (GPU).

Uporabijo se sredstva za zaščito, reševanje in pomoč ter sredstva pomoči iz državnih rezerv materialnih sredstev, ki se skladno z načrtom ustrezno dopolnijo.

Uprava RS za zaščito in reševanje (URSZR) po dokončanju načrtov na vseh ravneh načrtovanja v sodelovanju z nosilci načrtovanja pripravi pregled razpoložljivih sil in sredstev ter načrt zagotavljanja manjkajočih sil in sredstev (vzpostavitev, mednarodna pomoč itn.) za ukrepanje ob radiološki nesreči.

D – 1 Načrt dejavnosti MO/URSZR
--

3.5 OPAZOVANJE, OBVEŠČANJE IN ALARMIRANJE OB RADIOLOŠKI NESREČI

Opazovanje

Opazovanje ob radiološki nesreči obsega:

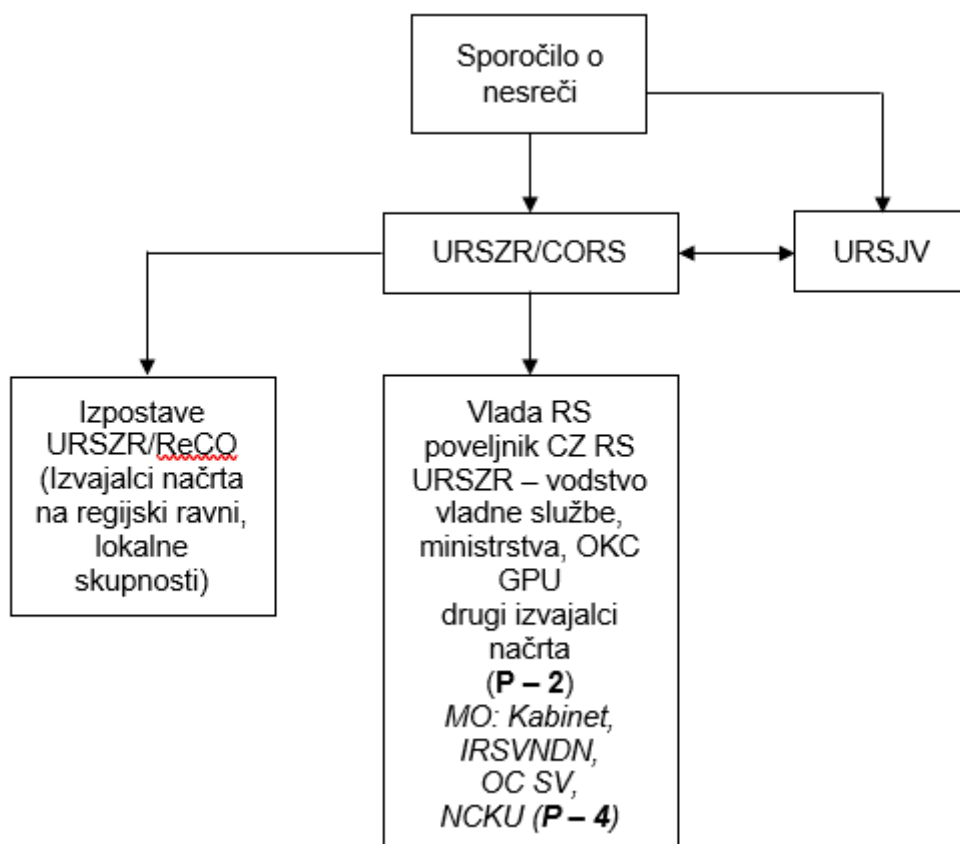
- redni in izredni monitoring radioaktivnosti.

Za monitoring radioaktivnosti (redni in izredni) so pristojni Ministrstvo za naravne vire in prostor – Uprava RS za jedrsko varnost (MNVP – URSJV), Ministrstvo za zdravje – Uprava RS za varstvo pred sevanji (MZ – URSVS) in Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano – Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (MKGP – UVHVVR).

Obveščanje pristojnih organov in drugih izvajalcev načrta o padcu satelita

Obvestilo o padcu satelita oziroma možnosti padca satelita lahko posreduje lastnik ali država, ki ima možnost spremljanja satelitov.

Potek obveščanja prikazuje naslednja shema:

Shema 7: Obveščanje ob radiološki nesreči.

Obveščanje pristojnih organov in drugih izvajalcev načrta na državni ravni, na podlagi prispelega obvestila in potrditve verodostojnosti informacije s strani URSJV, izvede URSZR/Center za obveščanje RS (CORS).

P – 2 Obveščanje izvajalcev načrta ob radiološki nesreči

P – 4 Obveščanje drugih organov in organizacij

Obveščanje splošne javnosti o nesreči

Sporočilo za javnost vsebujejo naslednje informacije o:

- kraju oziroma območju, ki ga je prizadela nesreča,
- značilnostih nesreče,
- osebni in vzajemni zaščiti,
- zaščitnih ukrepov,
- omejitvah (potovanja na prizadeto območje itn.).

Obvestila do vzpostavitve oziroma aktiviranja Štaba CZ RS pripravlja in posreduje URSJV medijem, ki v skladu z Zakonom o medijih objavljajo nujna sporočila, med nesrečo pa sporočila pripravlja Služba za podporo poveljniku in Štabu CZ RS v sodelovanju s pristojno službo Ministrstva za obrambo (MO) in URSJV. Če je treba, se v dejavnosti vključi tudi Urad vlade za komuniciranje (UKOM).

Obveščanje prizadetih prebivalcev

Ob padcu satelita se izvajajo tudi določeni zaščitni ukrepi (pogl. 3.8).

Na območjih izvajanja zaščitnih ukrepov obveščanje prizadetih prebivalcev ureja(jo) regijski načrt(i).

Obveščanje drugih držav in mednarodnih organizacij

Izmenjava informacij poteka skladno z mednarodno prakso.

3.6 AKTIVIRANJE SIL IN SREDSTEV ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ OB RADIOLOŠKI NESREČI

Aktiviranje sil in sredstev za ZRP, sredstev pomoči, sredstev za osebno in skupinsko zaščito ter mednarodne pomoči je odvisno od obsega in resnosti nesreče.

O aktiviranju:

- *potrebni sil in sredstev za ZRP za vse oziroma posamezne ravni načrtovanja in dele države odloča poveljnik CZ RS, ki se aktivira po sporočilu o padcu satelita, in razglasi začetek uporabe tega načrta in načrtov na nižjih ravneh načrtovanja. Aktiviranje izvedejo URSZR/CORS in pristojne regijske izpostave URSZR/ReCO;*

P – 6 Aktiviranje sil na državni ravni

- *sredstev pomoči iz blagovnih rezerv odloča Vlada RS na predlog poveljnika CZ RS;*

P – 7 Seznam sredstev pomoči

- *sredstev in opreme za osebno in skupinsko zaščito odloča poveljnik CZ RS;*

P – 8 Seznam rezervnih sredstev in opreme za osebno in skupinsko zaščito

- *oziroma zaprosilu za mednarodno pomoč (v vseh zgoraj navedenih kategorijah) odloča poveljnik CZ RS ali Vlada RS. Skladno s pristojnostmi pri pripravi zaprosila sodelujejo URSZR, URSJV, Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve (MZEZ) in Ministrstvo za finance (MF). Obrazci prošenj so v prilogi.*

P – 9 Obrazci prošenj za mednarodno pomoč

3.7 PRISTOJNOSTI IN NALOGE ORGANOV VODENJA TER DRUGIH IZVAJALCEV NAČRTA OB RADIOLOŠKI NESREČI

Naloge po tem načrtu opravljajo:

- državna uprava,
- sile za ZRP: enote, službe in drugi operativni sestavi društev in organizacij; enote gospodarskih družb, zavodov in drugih organizacij; organi, enote in službe CZ; Policija, SV, drugi izvajalci.

Vlada RS:

- sprejme načrt,
- **vodi** dejavnosti za zaščito in reševanje ob padcu satelita/radiološki nesreči.

Poveljnik CZ RS:

- **operativno vodi** dejavnosti za ZRP ob padcu satelita/radiološki nesreči.

Ministrstva in drugi izvajalci načrta

Ministrstva in vladne službe pripravijo **načrte dejavnosti**, ki obsegajo:

- način zagotavljanja izvajanja dejavnosti med nesrečo (skladno s konceptom odziva v tem načrtu),
- organizacijo, ukrepe in naloge ter njihove izvajalce,
- materialna, finančna in druga sredstva za izvajanje nalog in ukrepov,
- usmeritve za organiziranje, delovanje in izvajanje dejavnosti na regijski in lokalni ravni.

Ministrstvo za obrambo (MO):

Uprava RS za zaščito in reševanje (URSZR):

- usklajuje načrtovanje ob radiološki nesreči;
- vzpostavi Službo za podporo poveljniku CZ RS in zagotavlja druge pogoje za delo poveljnika in Štaba CZ RS;
- zagotavlja pogoje za delo izpostav URSZR in regijskih sil za ZRP;
- vzpostavi državno enoto za hitre reševalne intervencije (DEHI);
- zagotavlja logistično podporo delovanju sil za ZRP;
- obvešča prebivalce, pristojne organe in izvajalce načrta in ter si izmenjevanje informacije z ustreznimi mednarodnimi organizacijami in državami;
- zagotavlja delovanje informacijsko-komunikacijskega sistema ob nesreči;
- izvaja aktiviranje pristojnih organov in izvajalcev načrta;
- usklajuje mednarodno pomoč;
- sodeluje pri oblikovanju državnih rezerv;
- pripravi poročilo o izvedbi načrta.

Generalštab Slovenske vojske (GŠSV) načrtuje:

- sodelovanje SV pri izvedbi radiološkega izvidovanja, dozimetrične kontrole in dekontaminacije,
- sodelovanje SV pri evakuaciji prebivalstva.

D – 1 Načrt dejavnosti MO/URSZR/SV

Ministrstvo za naravne vire in prostor (MNVP):

Uprava RS za jedrsko varnost (URSJV):

- organizira Skupino URSJV za obvladovanje izrednega dogodka za strokovno podporo poveljniku in Štabu CZ RS ter predlaga ustrezne zaščitne ukrepe;
- oblikuje program izrednega monitoringa radioaktivnosti ob padcu satelita in ga vodi;
- pripravi prvo sporočilo za javnost in sodeluje pri nadaljnjih sporočilih;
- sodeluje pri zagotavljanju mednarodne pomoči;

- skladno s pristojnostmi obvešča mednarodne organizacije oziroma si izmenjuje informacije z njimi;
- skrbi za delovanje sistema za komuniciranje med izrednim dogodkom (KID).

D – 2 Načrt dejavnosti MNVP/URSJV

Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo (MOPE):

- z Agencijo za radioaktivne odpadke (ARAO) sodeluje z izvajalci dekontaminacije pri pripravi in usklajevanju dejavnosti, povezanih z radioaktivnimi odpadki, ob izvajanju ZRP skladno z Uredbo o načinu in pogojih izvajanja obvezne državne gospodarske javne službe za ravnanje z radioaktivnimi odpadki.

Agencija RS za okolje (ARSO):

- Skupini URSJV za obvladovanje izrednega dogodka zagotavlja meteorološke podatke, izračune numeričnih meteoroloških modelov in posebne meteorološke napovedi ter analize.

D – 3 Načrt dejavnosti MOPE

Ministrstvo za notranje zadeve (MNZ):

- opravlja nujne naloge, ki se nanašajo na organizacijo in izvedbo ukrepov na prizadetem območju.

Policija:

- varuje življenje, osebno varnost in premoženje ljudi ter vzdržuje javni red na območju nesreče;
- zavaruje območje nesreče;
- preprečuje, odkriva in preiskuje kazniva ravnanja, odkriva in prijema storilce kaznivih dejanj in prekrškov, druge iskane osebe ter jih izroča pristojnim organom;
- opravlja preiskavo nesreče v okviru svojih pristojnosti;
- nadzira in ureja promet v skladu s stanjem prometne infrastrukture in omogoča interveniranje silam za ZRP;
- z letalsko policijsko enoto sodeluje pri opravljanju človekoljubnih, oskrbovalnih, izvidniških in drugih nalog, pomembnih za ZRP;

- sodeluje z vojaško policijo pri zavarovanju območja nesreče v vojaških objektih in vojaških plovilih, zavarovanje izvaja do zaključka ogleda preiskovalnega organa;
- varuje državno mejo in izvaja mejni nadzor ter policijske naloge v zvezi s tujci v skladu z razmerami;
- izvaja identifikacijo žrtev;
- sodeluje z drugimi organizacijskimi enotami ministrstva ter državnimi organi, zlasti s centri za obveščanje;
- sodeluje s policijami tujih držav neposredno ali preko Interpola;
- obvešča MZEZ o umrlih tujcih;
- nastalim razmeram oziroma okoliščinam prilagaja svojo organiziranost, oblike in metode dela ter načine delovanja in sodelovanja;
- obvešča javnost o izvedenih nalogah s svojega delovnega področja.

D – 4 Načrt dejavnosti MNZ/Policija

Ministrstvo za zdravje (MZ):

- organizira in usklajuje zagotavljanje vseh oblik zdravstvenega varstva prebivalcem in zagotavlja izvajanje registracije, ocenjevanje in spremljanje prejetih doz;
- sodeluje pri zagotavljanju mednarodne pomoči glede zdravljenja v tujini in zdravlil;
- organizira zdravstveno oskrbo izvajalcev ZRP.

Uprava RS za varstvo pred sevanji (URSVS):

- sodeluje pri vzpostavitvi in izvajanju izrednega monitoringa radioaktivnosti;
- s predstavniki sodeluje pri delu Skupine za obvladovanje izrednega dogodka URSJV;
- skrbi za registracijo doz, ki jih prejmejo izvajalci ZRP.

D – 5 Načrt dejavnosti MZ

Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano (MKGP):

Uprava RS za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin (UVHVVR):

- sodeluje pri vzpostavitvi in izvajanju izrednega monitoringa radioaktivnosti;
- opravlja upravne in nadzorne naloge, ki se nanašajo na varnost in kakovost živil živalskega in rastlinskega izvora, zdravje in dobrobit živali, živalsko krmo, zdravje rastlin, semenski material in fitofarmacevtska sredstva.

D – 6 Načrt dejavnosti MKGP

Ministrstvo za infrastrukturo (Mzi):

- pripravi načrt prometne ureditve, zapor cest in železniških prog in preusmeritev prometa na prizadetem območju;
- obvešča javnost in prednostne uporabnike prometnih storitev o zaporah in drugih spremembah v cestnem, železniškem, pomorskem in zračnem prometu.

D – 7 Načrt dejavnosti Mzi

Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve (MZEZ):

- vzdržuje stike z vladami drugih držav in mednarodnimi organizacijami;
- na predlog pristojnih organov obvešča tuja diplomatska in konzularna predstavništva, pristojna za RS, o razmerah v državi in o posledicah nesreče ter o razmerah, ki lahko vplivajo na varnost tujih državljanov v RS.

D – 8 Načrt dejavnosti MZEZ

Ministrstvo za finance (MF):

- določi prednosti pri uporabi sredstev proračuna RS oziroma zaradi nastanka novih obveznosti za proračun lahko skladno s 40. členom Zakona o javnih financah Vladi RS predlaga ukrepe začasnega zadržanja izvrševanja proračuna (v kolikor se med izvajanjem ukrepov začasnega zadržanja izvrševanja proračuna proračun ne more uravnovesiti, se predlaga rebalans proračuna);
- pripravi predloge ukrepov za zagotovitev oziroma prerazporeditev možnega obsega finančnih sredstev za *odpravo posledic nesreče*.

D – 9 Načrt dejavnosti MF

Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport (MGTŠ):

- sodeluje pri dejavnostih, povezanih z blagovnimi rezervami za nesrečo in ob nesreči v skladu z zakonom, ki ureja blagovne rezerve;
- sodeluje pri sprejemanju odločitev o nadaljevanju storitvenih in drugih dejavnosti na prizadetem območju.

D – 10 Načrt dejavnosti MGTŠ

Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (MDDSZEM):

- sodeluje pri zagotavljanju psihosocialne pomoči prizadetim;
- usklajuje dejavnosti, povezane z evakuacijo kriznih namestitev centrov za socialno delo in nastanitvenih socialnovarstvenih programov;
- usklajuje dejavnosti ob sprejemu in oskrbi za krizne namestitve centrov za socialno delo in nastanitvene socialnovarstvene programe.

D – 11 Načrt dejavnosti MDDSZEM

Ministrstvo za solidarno prihodnost (MSP):

- usklajuje dejavnosti, povezane z evakuacijo socialnovarstvenih zavodov s področja dolgotrajne oskrbe;
- usklajuje dejavnosti ob sprejemu in oskrbi za socialnovarstvene zavode s področja dolgotrajne oskrbe.

D – 12 Načrt dejavnosti MSP

Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje (MVI):

- sodeluje pri organizaciji vzgojno-izobraževalnega procesa za morebitne evakuirane prebivalce, pri oskrbi evakuiranih z najnujnejšimi šolskimi potrebščinami ter po potrebi izvaja druge naloge in ukrepe.

D – 13 Načrt dejavnosti MVI

Ministrstvo za pravosodje (MP):

- sodeluje pri izvajanju evakuacije ustanov za izvrševanje kazenskih sankcij.

D – 16 Načrt dejavnosti MP

Ministrstvo za kulturo (MK):

- v sodelovanju s pristojnimi javnimi zavodi skrbi za zaščito in reševanje ogrožene kulturne dediščine.

D – 17 Načrt dejavnosti MK

Sile za ZRP (na državni ravni)

- **Služba za podporo Štabu CZ RS:**
  - zagotavlja informacijsko in administrativno podporo.
- **Logistični center:**
  - opravlja naloge iz 14. člena Uredbe o organiziranju, opremljanju in usposabljanju sil za zaščito, reševanje in pomoč (Uradni list RS, št. 92/07, 54/09, 23/11 in 27/16).
- **Državna enota za hitre reševalne intervencije (DEHI):**
  - poveljstvo enote organizira DEHI skladno s tem načrtom oziroma nalogami za ZRP, ki izhajajo iz načrta, iz enot, organiziranih na državni ravni (vključno z enotami SV). Enota je modularna in prilagodljiva, organizacija omogoča uporabo posameznih komponent glede na potrebe odziva;
  - poveljstvo enote skrbi za ustrezno opremljenost in usposobljenost enote;
  - poveljstvo enote operativno vodi enoto ob nesreči.

Dejavnosti (služba za podporo, informacijski center, logistični center, DEHI) so vključene v D – 1 Načrt dejavnosti MO/URSZR

Operativno vodenje

Operativno vodenje dejavnosti za ZRP ob radiološki nesreči izvaja poveljnik CZ RS. Na prizadetih območjih, torej območjih razbitin satelita, vodenje izvaja(jo) regijski poveljnik(i) CZ.

URSZR pripravi načrt operativnega vodenja ob radiološki nesreči.

P – 10 Načrt operativnega vodenja ob nesreči

Uporaba zvez

Pri prenosu podatkov in govornem komuniciranju se lahko uporablja vse razpoložljive elektronske komunikacije in informacijska infrastruktura, ki temelji na različnih medsebojno povezanih omrežjih v skladu u Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami in Zakonom o elektronskih komunikacijah (Uradni list RS, št. 130/22 in 18/2023 – ZDU-10). Prenos podatkov in komuniciranje med organi vodenja, reševalnimi službami in drugimi izvajalci ZRP poteka s pomočjo naslednjih storitev oziroma zvez:

Pri **operativnem vodenju** ZRP se uporabljajo:

- **sistem zvez ZA-RE:**
  - podsistem radijskih zvez za neposredne in posredne radijske zveze med uporabniki radijskih postaj ter neposredne radijske zveze z regijskimi centri za obveščanje,
  - podsistem osebne klica za pošiljanje kratkih besedilnih sporočil imetnikom sprejemnikov osebne klica;
- **sistem ZA-RE+** za medsebojno komunikacijo med centri za obveščanje in izvajalci nalog iz načrta;
- **sistem ZA-RE DMR** za daljinsko krmiljenje in nadzor sistema javnega alarmiranja;
- **sistem ZA-RE + DMR** za govorne komunikacije in pošiljanje SMS sporočil.

Uporabi se lahko tudi:

- **sistem zvez Zveze radioamaterjev Slovenije,**
- **sistem zvez Slovenske vojske – RASTO DRM SV za enote SV,**
- **letalske radijske postaje,**
- **druge sisteme,** ki/če zadovoljujejo pogoje za vključitev v enotni informacijsko-komunikacijski sistem na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (sistem KID).

Ob izvajanju ZRP se uporabljajo tudi **javne telekomunikacije**:

- sistem stacionarne telefonije (analogna in digitalna),
- sistem mobilne telefonije in prenosa podatkov,
- sistem satelitske telefonije in prenosa podatkov,
- telefaks,
- internet (e-pošta, videokonference, spletne aplikacije).

URSZR pripravi načrt uporabe zvez ob radiološki nesreči.

P – 11 Načrt uporabe zvez ob nesreči

3.8 IZVAJANJE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI

Ob nesreči se pred padcem satelita (če so informacije na voljo) ali po padcu vzpostavi **izredni monitoring** radioaktivnosti, ki vključuje naslednje meritve:

- hitrosti doz (peš, med vožnjo ali iz letala oziroma helikopterja),
- kontaminacije tal in predmetov,
- osebne kontaminacije,
- kontaminacije vode, živil, krme in izdelkov ter materialov,
- osebnih doz.

URSJV na podlagi zasnove izrednega monitoringa pripravi program monitoringa radioaktivnosti ob vrnitvi oziroma padcu satelita z radioaktivnimi snovmi, ki ga tudi vodi. Program vključuje tudi navedbo izvajalcev posameznih nalog.

D – 2 Načrt dejavnosti MNVP/URSJV

Izvajanje ZRP po vzpostavitvi izrednega monitoringa radioaktivnosti

Po vzpostavitvi izrednega monitoringa in pridobitvi podatkov ter predlogov strokovnih organov se glede na razmere na območju **v bližini mesta padca** izvajajo naslednji **zaščitni ukrepi**:

- radiološka zaščita:
  - prenehanje uporabe kontaminiranih oz. lokalno pridelanih živil, vode in krmil ter predmetov,
  - uporaba osebnih zaščitnih sredstev,
  - dekontaminacija,
  - zaščita živali,
  - nadzor in zapora območja;
- evakuacija;
- sprejem in oskrba evakuiranih prebivalcev.

Predloge da URSJV, zaščitne ukrepe odreja poveljnik CZ RS, izvajajo pa regijske in občinske sile za ZRP na območju padca satelita.

Varstvo izvajalcev ZRP

Pri izvajanju ZRP se zagotavlja varstvo pred sevanji, tako da niso presežene dozne omejitve za izvajalce zaščitnih ukrepov, ki niso poklicni delavci z viri ionizirajočega sevanja, in sicer:

- s seznanjanjem z ukrepi za varstvo pred sevanji in tveganjem, ki ga prinaša (tudi s seznanitvijo na kraju samem),
- z uporabo ustreznih zaščitnih sredstev,
- z izvedbo osebne dekontaminacije in dekontaminacije opreme,
- z izpolnjevanjem zdravstvenih zahtev,
- z izvajanjem radiološkega nadzora,
- z ukrepanjem ob prejemu doze, ki je višja od 20mSv (efektivna doza) – pregled pri zdravniku medicine dela.

Dozne obremenitve reševalcev ne smejo preseči doznih omejitev za **profesionalne delavce z viri ionizirajočega sevanja** (izpostavljene delavce), razen v naslednji primerih:

Vrsta ukrepa	Referenčne ravni [mSv]
reševanje življenj, preprečevanje taljenja reaktorske sredice, preprečevanje velikega izpusta radioaktivnih snovi	500
preprečevanje resnih zdravstvenih poškodb, preprečevanje velike škode, popravilo varnostnih sistemov jedrskega reaktorja	100
krajša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, izvajanje takojšnjih zaščitnih in drugih ukrepov, vzorčevanje v okolju	50
daljša opravila, povezana z vzpostavitvijo prvotnega stanja, rutinsko delo ob intervencijah, dela, ki niso neposredno povezana z izrednim dogodkom	20

Shema 5: Preseganje doznih omejitev

Preseganje doznih omejitev se lahko v zgornjih primerih odobri samo izjemoma in s soglasjem specialista medicine dela, če:

- je oseba zdrava,
- se prostovoljno odloči za izvedbo naloge,
- je izurjena za izvedbo naloge,
- je seznanjena s tveganjem.

Ne glede na zgornje pa pri ZRP, kjer bi bile lahko izpostavljene sevanju, ki povzroči dozo višjo od 20 mSv, ne smejo sodelovati ženske v rodni dobi, noseče ali doječe ženske pa ne smejo sodelovati pri zaščiti in reševanju na kontaminiranem območju.

Za zagotavljanje varstva pred sevanji reševalcev so odgovorni pristojni za organiziranje enot oziroma ustanovitelji in pristojni poveljniki CZ.

Preseganje doznih omejitev odobri poveljnik CZ RS.

MZ zagotovi ustrezne zmogljivosti za obravnavo zdravstvenih vidikov varstva izvajalcev ZRP.

D – 5 Načrt dejavnosti MZ

3.9 OSEBNA IN VZAJEMNA ZAŠČITA OB RADIOLOŠKI NESREČI

Osebna in vzajemna zaščita ob radiološki nesreči/padcu satelita obsega:

- uporabo sredstev za osebno zaščito (sredstva za zaščito dihal, zaščitna ogrinjala in rokavice ter obuvala),
- osebno dekontaminacijo,
- uživanje varne hrane in vode (neizpostavljene, embalirane),
- zaščito domačih živali,
- sledenje navodilom pristojnih organov za izvajanje zaščitnih ukrepov.

Za organiziranje, razvijanje in usmerjanje osebne in vzajemne zaščite so pristojne občine.

3.10 MERILA ZA KONČANJE DEJAVNOSTI ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI OB RADIOLOŠKI NESREČI

Dejavnosti ZRP ob radiološki nesreči oziroma padcu satelita se končajo:

- ko so izvedeni vsi zaščitni ukrepi ob nesreči in določena zaprta območja ali območja omejene rabe;
- ko so vrednosti splošnih meril pod referenčnimi vrednostmi za uvedbo določenega zaščitnega ukrepa.

O končanju dejavnosti ZRP ob radiološki nesreči odloča Vlada RS na predlog poveljnika CZ RS. URSZR pripravi poročilo o izvedbi načrta.

4 POJMI IN KRAJŠAVE, UPORABLJENI V NAČRTU

Pojmi

Državna raven	Raven, ki ne vključuje regijske ravni. Če je vključena tudi regijska raven, se uporablja besedna zveza raven države.
Evakuacija	Obsega priprave in organizirano preselitev prebivalcev z ogroženih na varnejša območja ter začasen umik, razpršitev in druge oblike začasne premestitve prebivalcev zaradi njihove zaščite pred nevarnostmi. Evakuacija lahko obsega tudi nujno preselitev živine in drugih domačih živali, kulturne dediščine ter dobrin, ki so nujno potrebne za življenje.
Izredni dogodek	<p>Okoliščina ali dogodek, ki ni običajen in pri katerem se zmanjša sevalna ali jedrska varnost ali je zmanjšana raven varstva pred sevanji. Zaradi stanja, ki je posledica izrednega dogodka, je treba začeti takojšne priprave ali izvajanje ukrepov za preprečitev ali odpravo posledic za zdravje in varnost ljudi ter kakovost njihovega življenja, za preprečitev posledic na premoženje in okolje ali za odpravo tveganj, ki vodijo do takih resnih posledic.</p> <p>Za dogodke, ki ne dosegajo praga nesreče, izvajalec sevalne dejavnosti pripravi Navodilo za ukrepanje v primeru izrednega dogodka, ob nesrečah pa se na ustreznih ravneh načrtovanja pripravijo načrti zaščite in reševanja.</p>
Nesreča	Dogodek ali vrsta dogodkov, povzročenih po nenadzorovanih naravnih in drugih silah, ki prizadenejo oziroma ogrozijo življenje ali zdravje ljudi, živali ter premoženje, povzročijo škodo na kulturni dediščini in okolju v takem obsegu, da je za njihov nadzor in obvladovanje potrebno uporabiti posebne ukrepe, sile in sredstva, ker ukrepi rednih dejavnosti, sile in sredstva ne zadostujejo.
Radiološka, kemijska in biološka zaščita	Obsega ukrepe ter sredstva za neposredno zaščito pred učinki jedrskega, kemičnega in biološkega orožja ter pred posledicami nesreč z nevarnimi snovmi. V tem načrtu se zaradi narave nesreče uporablja besedna zveza radiološka zaščita.
Sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev	Obsegata njihovo nastanitev in oskrbo s pitno vodo, hrano, obleko ter drugimi življenjsko pomembnimi sredstvi,

	oskrbo z električno energijo, nujno zdravstveno oskrbo, psihološko pomoč ter obveščanje in izobraževanje šoloobveznih otrok.
Zaščitni ukrepi	<ul style="list-style-type: none"> - Prostorski, urbanistični, gradbeni in drugi tehnični ukrepi; - evakuacija; - sprejem in oskrba ogroženih prebivalcev; - radiološka, kemijska in biološka zaščita; - zaklanjanje; - zaščita kulturne dediščine.
Zaklanjanje	Obsega zaklanjanje ljudi v zakloniščih, zaklonilnikih in drugih objektih, ki omogočajo zaščito pred ruševinami, radiološkimi in drugimi nevarnostmi v vojni ter ob drugih nesrečah. V tem načrtu je kot zaklanjanje pojmovano zadrževanje v zaprtih prostorih običajnih zgradb z izklopljeno ventilacijo.
Zaščita kulturne dediščine	Obsega ukrepe, dejavnosti in sredstva za zaščito stavbne in druge nepremičnine kulturne dediščine ter premičnih predmetov in njihovih zbirk, ki imajo veliko kulturno vrednost pred vojnimi nevarnostmi ter naravnimi in drugimi nesrečami.

Krajšave

AR	Akcijske ravni
ARAO	Agencija za radioaktivne odpadke
ARSO	Agencija RS za okolje
Br.	Občina Brežice
CORS	Center za obveščanje Republike Slovenije
Cs	Cezij
CSRAO	Centralno skladišče radioaktivnih odpadkov
CZ	Civilna zaščita
D	Dodatek
DEHI	Državna enota za hitre intervencije
EADRCC	Evroatlantski center za usklajevanje pomoči ob nesrečah (Euroatlantic Disaster Response Coordination Centre)
ECURIE	European Community Urgent Radiological Information Exchange
EHI	Enota za hitre intervencije
EU	Evropska unija
EU – ERCC	Evropska unija – Center za usklajevanje nujnega odziva (EU – Emergency Response Coordination Centre)
GPU	Generalna policijska uprava
I	Jod
IRSVNDN	Inšpektorat Republike Slovenije za varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami
JRKBO SV	Enote za jedrsko, radiološko, kemično in biološko obrambo Slovenske vojske
KI	Kalijev jodid
KID	Sistem za komuniciranje med izrednim dogodkom URSJV
KK	Mestna občina Krško
Kr	Kripton
MAAE /IAEA	Mednarodna agencija za atomsko energijo International Atomic Energy Agency
MDDSZEM	Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti
MF	Ministrstvo za finance
MGTŠ	Ministrstvo za gospodarstvo, turizem in šport
Mzi	Ministrstvo za infrastrukturo
MVI	Ministrstvo za vzgojo in izobraževanje
MVZI	Ministrstvo za visoko šolstvo, znanost in inovacije
MJU	Ministrstvo za javno upravo
MK	Ministrstvo za kulturo
MKGP	Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano
MNVP	Ministrstvo za naravne vire in prostor
MNZ	Ministrstvo za notranje zadeve
MO	Ministrstvo za obrambo

MOPE	Ministrstvo za okolje, podnebje in energijo
MP	Ministrstvo za pravosodje
MZEZ	Ministrstvo za zunanje in evropske zadeve
MZ	Ministrstvo za zdravje
NCKU	Nacionalni center za krizno upravljanje
NEK	Nuklearna elektrarna Krško
Ni	Nikelj
OC SV	Operativni center Slovenske vojske
OKC GPU	Operativni komunikacijski center Generalne policijske uprave
OIR	Operativna intervencijska raven
OPU	Območje preventivnih (zaščitnih) ukrepov ob nesreči v NEK
OSP	Območje splošne pripravljenosti ob nesreči v NEK
OTU	Območje takojšnjih (zaščitnih) ukrepov ob nesreči v NEK
P	Priloga
P(oveljnik) CZ RS	Poveljnik Civilne zaščite Republike Slovenije
Po.	Posavska regija
ReCO	Regijski center za obveščanje
RKB	Radiološko, kemično in biološko
ROU	Razširjeno območje (zaščitnih) ukrepov ob nesreči v NEK
RS	Republika Slovenija
Sr	Stroncij
SV	Slovenska vojska
Š(tab) CZ RS	Štab Civilne zaščite Republike Slovenije
UKOM	Urad Vlade Republike Slovenije za komuniciranje
UN - OCHA	Urad združenih narodov za usklajevanje humanitarnih aktivnosti (United Nations Office for Coordination of Humanitarian Affairs)
URSJV	Uprava Republike Slovenije za jedrsko varnost
URSVS	Uprava Republike Slovenije za varstvo pred sevanji
URSZR	Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje
UVHVVR	Uprava Republike Slovenije za varno hrano, veterinarstvo in varstvo rastlin
UVINZR	Uredba o vsebini in izdelavi načrtov zaščite in reševanja
ZRP	Zaščita, reševanje in pomoč
ZU	Zaščitni ukrep
ZVISJV	Zakon o varstvu pred ionizirajočimi sevanji in jedrski varnosti
ZVNDN	Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami

5 SEZNAM PRILOG IN DODATKOV

PRILOGE

P – 1	P – 201	Splošna merila, akcijske ravni (AR) in operativne intervencijske ravni (OIR)
P – 2	P – 202	Obveščanje izvajalcev načrta ob jedrski nesreči v NEK, ob jedrski nesreči v tujini in ob radiološki nesreči
P – 3	P – 203	Obveščanje drugih držav in mednarodnih organizacij
P – 4	P – 204	Obveščanje drugih organov in organizacij
P – 5	P – 205	Besedila prvih obvestil za javnost ob razglašeni stopnjah nevarnosti v NEK in postopek obveščanja
P – 6	P – 206	Aktiviranje sil na državni ravni
P – 7	P – 207	Seznam sredstev pomoči
P – 8	P – 208	Seznam rezervnih sredstev in opreme za osebno in skupinsko zaščito
P – 9	P – 209	Obrazci prošenj za mednarodno pomoč
P – 10	P – 210	Načrt operativnega vodenja ob jedrski nesreči v NEK, ob jedrski nesreči v tujini in radiološki nesreči
P – 11	P – 211	Načrt uporabe zvez ob jedrski nesreči v NEK, ob jedrski nesreči v tujini, ob radiološki nesreči
P – 12	P – 212	Postopki za prenehanje izrednega dogodka (dejavnosti po končanju ZRP)
P – 13	P – 213	Ažuriranje načrta

DODATKI

D – 1	D – 201	Načrt dejavnosti MO/URSZR
D – 2	D – 202	Načrt dejavnosti MNVP/URSJV
D – 3	D – 203	Načrt dejavnosti MOPE
D – 4	D – 204	Načrt dejavnosti MNZ
D – 5	D – 205	Načrt dejavnosti MZ
D – 6	D – 206	Načrt dejavnosti MKGP
D – 7	D – 207	Načrt dejavnosti Mzl
D – 8	D – 208	Načrt dejavnosti MZEZ
D – 9	D – 209	Načrt dejavnosti MF
D – 10	D – 210	Načrt dejavnosti MGTŠ
D – 11	D – 211	Načrt dejavnosti MDDSZEM
D – 12	D – 212	Načrt dejavnosti MSP

D – 13	D – 213	Načrt dejavnosti MVI
D – 14	D – 214	Načrt dejavnosti MVZI
D – 15	D – 215	Načrt dejavnosti MJU
D – 16	D – 216	Načrt dejavnosti MP
D – 17	D – 217	Načrt dejavnosti MK
D – 18	D – 218	Načrt dejavnosti UKOM

Vse priloge in dodatki iz načrta so javni. Dele prilog in dodatkov, ki vsebujejo osebne podatke, poslovne skrivnosti ali tajne podatke, se pripravi ločeno.

Slike in sheme

Slike:

Slika 1: Območja načrtovanja zaščitnih ukrepov ob jedrski nesreči v NEK: OPU (3 km), OTU (10 km) in ROU (25 km)

Slika 2: Jedrske elektrarne v Evropi marca 2022 (vir: euronuclear.org)

Sheme:

Shema 1: Časovni okviri za izvedbo posameznih dejavnosti po razglasitvi splošne nevarnosti ob jedrski nesreči v NEK

Shema 2: Izvedba zaščite, reševanja in pomoči ob jedrski nesreči v NEK (koncept odziva)

Shema 3: Obveščanje ob jedrski nesreči v NEK

Shema 4: Potek ZRP po vzpostavitvi izrednega monitoringa radioaktivnosti

Shema 5: Preseganje doznih omejitev (vir: Uredba o mejnih dozah, referenčnih ravneh in radioaktivni kontaminaciji (Uradni list RS, št. 18/18)

Shema 6: Obveščanje ob jedrski nesreči v tujini

Shema 7: Obveščanje ob radiološki nesreči